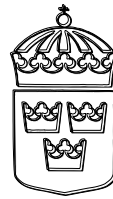

Regeringens proposition 2013/14:153

Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd

Prop.
2013/14:153

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 februari 2014

Fredrik Reinfeldt

Tobias Billström
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat.

I propositionen görs bedömningen att merparten av direktivets bestämmelser motsvaras av den ordning som i dag gäller vid ansökan om och beviljande av uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. För att uppfylla direktivets krav på likabehandling med svenska medborgare i fråga om social trygghet föreslås dock en ändring i socialförsäkringsbalken. Förslaget innebär att det inte längre ska krävas viss bosättnings tid i Sverige för personer som inte är svenska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18 år. Förslaget leder även till vissa följdändringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2014.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	7
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Direktivet	8
4.1	Syfte	8
4.2	Definitioner	8
4.3	Tillämpningsområde.....	9
4.4	Ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd	10
4.5	Rätt till likabehandling	11
4.6	Slutbestämmelser	11
5	Huvuddragen i nuvarande ordning.....	11
6	Direktivets tillämpningsområde	14
7	Ansökan och handläggning av ett kombinerat tillstånd	16
7.1	Ett enda ansökningsförfarande	16
7.2	Behörig myndighet.....	20
7.3	Enhetlig utformning av kombinerat tillstånd.....	21
7.4	Handläggningstid	23
7.5	Följder av att beslut inte fattas inom angiven tidsfrist.....	24
7.6	Skriftliga och motiverade beslut.....	25
7.7	Rätt att överklaga beslut om kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd.....	26
7.8	Tillgång till information	27
7.9	Information till allmänheten	28
7.10	Ansökningsavgifter	28
8	Rättigheter som följer av ett kombinerat tillstånd	29
8.1	Rätt till inresa och vistelse.....	29
8.2	Fritt tillträde till svenskt territorium	29
8.3	Rätt att bedriva specifik yrkesverksamhet.....	30
8.4	Information om rättigheter	30
9	Rätt till likabehandling.....	31
9.1	Arbetsvillkor m.m.	31
9.2	Föreningsfrihet	32
9.3	Utbildning och yrkesutbildning	33
9.4	Erkännande av examensbevis m.m.....	35
9.5	Social trygghet.....	37
9.6	Skatteförmåner	40
9.7	Tillgång till varor och tjänster	41
9.8	Pensioner	42
10	Ekonomiska konsekvenser.....	42

11	Ikraftträdande m.m.	43	Prop. 2013/14:153
12	Författningskommentar	44	
12.1	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken ...	44	
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken	45	
Bilaga 1	Direktiv 2011/98/EU	46	
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (Ds 2013:62)	55	
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	56	
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	59	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 2014 ...	60	
	Rättsdatablad.....	61	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
2. lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om socialförsäkringsbalken² dels att 35 kap. 16 och 17 §§ ska upphöra att gälla, dels att 26 kap. 8 §, 27 kap. 35 och 54 §§ samt 35 kap. 1, 4, 14 och 15 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

8 §

Bestämmelsen i 7 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning som avses där i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–17 §§ om försäkringstid.

Bestämmelsen i 7 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning som avses där i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–15 §§ om försäkringstid.

27 kap.

35 §

Bestämmelserna i 34 § om sjukersättning och aktivitetsersättning ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–17 §§ om försäkringstid.

Bestämmelserna i 34 § om sjukersättning och aktivitetsersättning ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–15 §§ om försäkringstid.

54 §

Bestämmelsen i 53 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sjukersättning eller

Bestämmelsen i 53 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sjukersättning eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat (EUT L 343, 23.12.2011, s. 1, Celex 32011L0098).

² Senaste lydelse av 35 kap. 17 § 2013:609.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 29 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska upphöra att gälla vid utgången av maj 2014.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 13 december 2011 direktiv 2011/98/EU om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat.³ Direktivet, som trädde i kraft den 24 december 2011, skulle vara genomfört i medlemsstaterna senast den 25 december 2013. Direktivet bifogas som *bilaga 1*.

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (Ds 2013:62) utarbetats. En sammanfattning av promemorian och promemorians lagförslag finns i *bilagorna 2* och *3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2013/6552/L7).

I propositionen föreslås de lagändringar som behövs för att genomföra direktivet i svensk rätt.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna.

4 Direktivet

4.1 Syfte

I artikel 1 i direktivet anges att det i direktivet fastställs ett enda ansökningsförfarande för utfärdande av ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium. Syftet är att förenkla förfarandet vid inresa och att underlätta kontrollen av tredjelandsmedborgares ställning. Vidare fastställs i direktivet en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, oavsett för vilket syfte de ursprungligen tillåtits inresa till den medlemsstatens territorium, grundade på likabehandling i förhållande till den medlemsstatens medborgare.

4.2 Definitioner

I artikel 2 finns följande definitioner.

Med *tredjelandsmedborgare* avses en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget.

³ EUT L 343, 23.12.2011, s. 1 (Celex 32011L0098).

Med *arbetstagare från tredjeland* avses en tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstats territorium, lagligen vistas där och har tillstånd att arbeta som anställd enligt nationell rätt eller praxis i den medlemsstaten.

Med *kombinerat tillstånd* avses ett uppehållstillstånd som utfärdas av myndigheterna i en medlemsstat och som ger en tredjelandsmedborgare rätt att lagligen vistas på dess territorium för att arbeta där.

Med *ett enda ansökningsförfarande* avses ett förfarande som, på grundval av en enda ansökan om tillstånd att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium som ges in av en tredjelandsmedborgare eller dennes arbetsgivare, leder till ett beslut om denna ansökan om ett kombinerat tillstånd.

4.3 Tillämpningsområde

I artikel 3 anges direktivets tillämpningsområde. Enligt artikel 3.1 är direktivet tillämpligt på tredjelandsmedborgare som ansöker om att få vistas i en medlemsstat för att arbeta eller som har beviljats inresa till en medlemsstat för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt. Det är också tillämpligt på tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstat i andra syften än arbete som i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt har tillstånd att arbeta och har ett uppehållstillstånd i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002.⁴

I artikel 3.2 anges ett antal kategorier av tredjelandsmedborgare som ska undantas från direktivets tillämpningsområde. Det gäller tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till unionsmedborgare, EES-medborgare och medborgare i Schweiz och deras familjemedlemmar, utstationerade arbetstagare och företagsinternt förflyttad personal, säsongarbetare och au pairer. Vidare ska tredjelandsmedborgare som har ansökt om eller som åtnjuter skydd enligt unionsrätten, nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis och tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatt undantas från tillämpningsområdet. Även egenföretagare, sjömän som arbetar ombord på fartyg registrerade i medlemsstaterna och tredjelandsmedborgare vilkas avvisning eller utvisning har skjutits upp av faktiska eller rättsliga skäl ska undantas från direktivets tillämpningsområde.

Enligt artikel 3.3 får medlemsstaterna besluta att kapitel II i direktivet, som reglerar bestämmelser om ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd, inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som antingen beviljats tillstånd att arbeta på en medlemsstats territorium under högst sex månader eller har beviljats inresa till en medlemsstat för studier. I artikel 3.4 anges att kapitel II inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som har tillstånd att arbeta på grundval av en visering.

⁴ Rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland (EGT L 157, 15.6.2002, s. 1, Celex 32002R1030).

Av skäl 33–34 framgår att Förenade kungariket, Irland och Danmark inte deltagit i antagandet av direktivet, varför det inte är bindande för eller tillämpligt på dessa medlemsstater.

4.4 Ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd

I artikel 4 regleras det enda ansökningsförfarandet. Artikel 4.1 behandlar ansökan om ett kombinerat tillstånd och vem som kan ge in en sådan ansökan. I artikel 4.2 anges att medlemsstaterna ska pröva ansökan och fatta ett positivt beslut med anledning av ansökan, om sökanden uppfyller de kriterier som anges i unionsrätten eller nationell rätt. Beslutet ska utgöra en enda administrativ handling som omfattar både uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Om villkoren är uppfyllda ska medlemsstaterna också utfärda ett kombinerat tillstånd, artikel 4.4. I artikel 4.3 anges att det enda ansökningsförfarandet inte ska påverka det viseringförfarande som kan krävas för den första inresan.

Artikel 5 innehåller bestämmelser om bl.a. behörig myndighet, handläggningstid, komplettering av ofullständig ansökan och underrättelse om beslut.

I artikel 6 regleras det kombinerade tillståndet. Det anges bl.a. att medlemsstaterna ska utfärda tillståndet med användning av den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002 och lämna upplysningar om arbetstillstånd i enlighet med vad som anges i punkt a 7.5–9 i den förordningens bilaga. Vidare ges medlemsstaterna möjlighet att i pappersformat eller i elektronisk form ange ytterligare uppgifter rörande det aktuella anställningsförhållandet. Vid utfärdandet av det kombinerade tillståndet ska medlemsstaterna inte utfärda några ytterligare tillstånd som bevis för att tillträde ges till arbetsmarknaden.

I artikel 7 regleras uppehållstillstånd för andra ändamål än arbete. När uppehållstillstånd utfärdas i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 för andra ändamål än arbete ska medlemsstaterna lämna upplysningar om rätten att arbeta, oberoende av vilken typ av tillstånd det är fråga om. Inte heller i dessa fall ska medlemsstaterna utfärda några ytterligare tillstånd som bevis för att tillträde ges till arbetsmarknaden.

I artikel 8 regleras medlemsstaternas skyldighet att motivera beslut om avslag på en ansökan om ett kombinerat tillstånd eller beslut om att återkalla ett kombinerat tillstånd och möjligheten att överklaga sådana beslut.

Artikel 9 reglerar medlemsstaternas skyldighet att på begäran tillhandahålla tredjelandsmedborgaren och arbetsgivaren information om de handlingar som krävs för en fullständig ansökan.

Artikel 10 innehåller bestämmelser om avgifter.

I artikel 11 anges vilka rättigheter som en innehavare av ett kombinerat tillstånd ska ha rätt till i fråga om inresa och vistelse, tillträde till territoriet, arbete och tillgång till information.

I artikel 12 regleras i vilken mån arbetstagare från tredjeländ ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas i fråga om bl.a. arbetsvillkor, utbildning, social trygghet och skatteförmåner.

4.6 Slutbestämmelser

Enligt artikel 13 ska direktivet inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i unionsrätten, inbegripet bilaterala eller multilaterala avtal mellan unionen eller unionen och dess medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å andra sidan. Det ska inte heller påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i bilaterala eller multilaterala avtal mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer. Slutligen ska direktivet inte påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla bestämmelser som är förmånligare för de personer som omfattas av direktivet.

Enligt artikel 14 ska medlemsstaterna för allmänheten tillgängliggöra regelbundet uppdaterad information om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa till och vistelse på dess territorium för att arbeta där.

Artiklarna 15–18 innehåller bl.a. bestämmelser om införlivande och ikraftträdande, kommissionens rapporteringsskyldighet till Europaparlamentet och rådet och medlemsstaternas skyldigheter att tillhandahålla statistikuppgifter.

5 Huvuddragen i nuvarande ordning

Uppehållstillstånd

En utlänning som vistas i Sverige i mer än tre månader ska enligt 2 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL, ha uppehållstillstånd om inte visering har beviljats för längre tid. Kravet på uppehållstillstånd gäller inte för medborgare i de övriga nordiska länderna. Det gäller inte heller för andra EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt i Sverige (2 kap. 8 § UtL).

Uppehållstillstånd kan beviljas av olika skäl, t.ex. på grund av skyddsbehov, anknytning, arbete eller försörjning på annat sätt eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Uppehållstillstånd kan ges för viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd).

Arbetsstillstånd

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands ska ha arbetsstillstånd (2 kap. 7 § UtL). Kravet på arbetsstillstånd gäller inte för medborgare i de övriga nordiska länderna. Det gäller inte heller för andra EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt i Sverige eller för utlänningar

som har permanent uppehållstillstånd. Även utlänningar som har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat eller är medborgare i Schweiz och vissa av deras familjemedlemmar är undantagna från kravet på arbetstillstånd. Undantag gäller också för vissa yrkesgrupper som anges i utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtlF. Under vissa förutsättningar är också den som inom giltighetstiden för ett arbetstillstånd ansöker om förlängning eller nytt arbetstillstånd undantagen från kravet på arbetstillstånd i vart fall till dess att tillståndsfrågan har avgjorts (5 kap. 3 § UtlF).

Arbetstillstånd får beviljas inte bara för utlänningar som ansöker om att få vistas i Sverige för att arbeta, utan också för utlänningar som avser vistas i Sverige huvudsakligen av annan anledning än arbete. I vissa fall kan familjemedlemmar till en utlänning som beviljats uppehålls- och arbetstillstånd, beviljas uppehållstillstånd på grund av sin anknytning till arbetstagaren (4 kap. 4 a § UtlF). Om arbetstagaren beviljats minst sex månaders uppehålls- och arbetstillstånd kan, enligt Migrationsverkets praxis, även familjemedlemmarna beviljas arbetstillstånd med stöd av 6 kap. 3 § UtlL. Motsvarande gäller för familjemedlemmar till t.ex. idrottsutövare och gästforskare. Vidare ska personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och tribunalvittnen ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller (21 kap. 7 § och 22 kap. 4 § UtlL). Arbetstillstånd får även ges till en utlänning som deltar i ett internationellt utbyte eller om det följer av ett internationellt avtal eller ett avtal med ett annat land (6 kap. 2 § tredje stycket UtlL).

Arbetstillstånd ska ges för viss tid (6 kap. 1 § UtlL). Ett arbetstillstånd som beviljas på grundval av ett anställningserbjudande beviljas normalt för tid motsvarande anställningstiden. Ett arbetstillstånd får dock inte avse längre tid än två år. Om utlänningens anställning förlängs kan arbetstillståndet efter ansökan förlängas i motsvarande mån utan att utlänningen först behöver lämna Sverige. Förlängning kan ske vid ett eller flera tillfällen. Den sammanlagda tillståndstiden får dock inte vara längre än fyra år.

Ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd

Ett uppehållstillstånd ska sökas och vara beviljat före inresan i Sverige. Från denna huvudregel finns dock en rad undantag (5 kap. 18 § UtlL). Även ett arbetstillstånd ska som huvudregel ha ansökts om och vara beviljat före inresan i Sverige (6 kap. 4 § UtlL). Även från denna huvudregel finns flera undantag. Bland annat kan en utlänning vars ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut beviljas uppehållstillstånd för arbete utan att först behöva lämna landet (5 kap. 15 a § UtlL).

En ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd av en utlänning som inte befinner sig i Sverige ska ges in till och utredas av en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat i hemlandet eller i det land där utlänningen annars är stadigvarande bosatt. En ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd av en utlänning som vistas i Sverige ges in till Migrationsverket (4 kap. 20 § och 5 kap. 8 § UtlF). En ansökan kan också göras elektroniskt på Migrationsverkets webbplats.

Med stöd av bemyndiganden i utlänningsförordningen får Migrationsverket meddela föreskrifter bl.a. om att ansökningar om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd får ges in till och utredas av en annan myndighet (4 kap. 26 § och 5 kap. 14 § UtIF). Med stöd av bemyndigandet har Migrationsverket t.ex. meddelat föreskrifter om var en ansökan om uppehållstillstånd får ges in (MIGRFS 3/2013).

Beslut om uppehållstillstånd och arbetstillstånd

Beslut om uppehållstillstånd och arbetstillstånd meddelas som huvudregel av Migrationsverket (5 kap. 20 § och 6 kap. 5 § UtIL). Regeringen eller efter regeringens bemyndigande Migrationsverket får meddela föreskrifter om att andra myndigheter har rätt att besluta om uppehållstillstånd (5 kap. 22 § UtIL) och arbetstillstånd (6 kap. 7 § UtIL). Med stöd av dessa bemyndiganden har regeringen meddelat föreskrifter om att Migrationsverket, efter att ha hört Regeringskansliet (Utrikesdepartementet), får meddela föreskrifter att en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat får bevilja uppehållstillstånd för högst tre år, och efter att ha hört även Arbetsförmedlingen, meddela föreskrifter om att utlandsmyndigheterna får bevilja arbetstillstånd (4 kap. 25 § och 5 kap. 13 § UtIF). Migrationsverket får även meddela föreskrifter om att Arbetsförmedlingen får besluta om arbetstillstånd (5 kap. 13 § UtIF).

Bevis om uppehållstillstånd och arbetstillstånd

I 4 kap. 22 § UtIF anges att bevis om uppehållstillstånd ska utformas som en sådan handling som avses i förordning (EG) 1030/2002 (uppehållstillståndskort). Detta gäller oavsett skälet för uppehållstillståndet. Enligt 5 kap. 10 § UtIF får uppgifter om arbetstillstånd föras in på utlänningens uppehållstillståndskort eller någon annan handling.

För viseringspliktiga utlänningar som får arbetstillstånd för kortare tid än tre månader utfärdas endast en visering för den avsedda vistelsen och i fältet för anmärkningar skrivs ”Paid activity”. Som bevis för själva arbetstillståndet kommer utlänningen enbart att ha en kopia av beslutet. För personer som är undantagna från kravet på visering utfärdas inget tillståndsbevis eftersom de varken behöver uppehållstillstånd eller visering för sin inresa och vistelse i Sverige som understiger tre månader. Dessa personer förses med en kopia av beslutet om arbetstillstånd som innehåller nödvändig information om anställningen i Sverige.

Återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd

Bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd finns i 7 kap. UtIL. Dessa tillstånd får bl.a. återkallas för en utlänning som medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigit omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet. För en utlänning som rest in i Sverige får ett uppehållstillstånd återkallas, om han eller hon utan arbetstillstånd bedriver verksamhet som kräver ett sådant tillstånd, om en anställning upphört under pågående uppehålls- och arbetstillståndsperiod eller om det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller något annat

nordiskt land. Vidare kan vissa tidsbegränsade uppehållstillstånd återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda.

Därutöver finns bestämmelser om återkallelse av uppehållstillstånd i vissa fall i utlänningsförordningen.

Överklagande

Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av ett uppehållstillstånd och arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol (14 kap. 3 § UtL).

En migrationsdomstols beslut får överklagas till Migrationsöverdomstolen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till Migrationsöverdomstolen.

6 Direktivets tillämpningsområde

Regeringens bedömning: Några författningsändringar är inte nödvändiga med anledning av direktivets bestämmelser om att vissa personkategorier ska undantas från direktivets tillämpningsområde.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 3.1 a–c är direktivet tillämpligt på tredjelandsmedborgare som ansöker om att få vistas i en medlemsstat för att arbeta eller som har beviljats inresa till en medlemsstat för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt. Direktivet är också tillämpligt på tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstat i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt, och som har tillstånd att arbeta och har ett uppehållstillstånd i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Med tredjelandsmedborgare avses en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget.

Enligt artikel 3.2 ska ett antal kategorier av tredjelandsmedborgare undantas från direktivets tillämpningsområde. Det gäller tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till unionsmedborgare, EES-medborgare och medborgare i Schweiz samt deras familjemedlemmar, utstationerade arbetstagare och företagsinternt förflyttad personal, säsongarbetare och au pairer. Vidare ska utlänningslagar som har ansökt om, eller som åtnjuter, internationellt skydd enligt bestämmelser som införts med anledning av det s.k. skyddsgrundsdirektivet⁵ eller som i

⁵ EUT L 304, 30.9.2004, s.12 (Celex 32004L0083).

enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis ansökt om eller beviljats skydd undantas från tillämpningsområdet. Även utläningar med ställning som varaktigt bosatt och utläningar med lagakraftvunna avvisnings- eller utvisningsbeslut som inte kan verkställas ska undantas. Slutligen ska direktivet inte heller tillämpas på egenföretagare och på sjömän som arbetar ombord på fartyg registrerade i medlemsstaterna.

Undantagsbestämmelsen bör läsas mot bakgrund av att det för merparten av de personkategorier som faller utanför direktivets tillämpningsområde finns särreglering i fråga om olika villkor för inresa och vistelse, handläggningstider och förfaranderegler m.m. i andra EUrättsakter. För kategorierna företagsinternt förflyttad personal och säsongarbetare pågår för närvarande förhandlingar om två nya EUDirektiv som reglerar villkor för dessa personers inresa och vistelse på medlemsstaternas territorier. Direktivets syfte är att förenkla och harmonisera de olika regler och handläggningsrutiner som för närvarande gäller i medlemsstaterna vid handläggning av ärenden om utläningars ansökan om inresa och vistelse för arbete och därmed skapa effektivare förfaranden.

Vissa av personkategorierna är enligt gällande rätt undantagna från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd. Det gäller t.ex. EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt här i landet (2 kap. 8 § UtlL). Något krav på uppehållstillstånd för anställning ombord på svenskt fartyg föreligger inte. Däremot ska en utläning ha ett anställningstillstånd för att ha anställning som avser befattning på svenskt fartyg i utrikes trafik enligt lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg.

För de utläningar som enligt gällande ordning inte är undantagna från kraven på uppehålls- och arbetstillstånd för vistelse och arbete i Sverige tillämpas redan i dag ett ansökningsförfarande som motsvarar det förfarande som föreskrivs i direktivet. Vid bifall på en ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd utfärdas som bevis för tillståndet ett uppehållstillståndskort i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Detta gäller oavsett på vilken grund tillståndet har beviljats. Syftet med att vissa personkategorier ska undantas från direktivets tillämpningsområde kan inte vara något annat än att ange att det inte är nu aktuellt direktiv som styr förfarandet för de angivna grupperna. Däremot hindrar inte direktivet medlemsstaterna från att ha samma eller likartade regler för de personkategorier som ska undantas. Det ansökningsförfarande som i dag tillämpas i Sverige, dvs. ett enda ansökningsförfarande som resulterar i ett beslut om att bevilja en utläning ett uppehålls- och arbetstillstånd, eller ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd med rätt att arbeta, kan därför även fortsatt tillämpas. Direktivets bestämmelser om att vissa personkategorier av utläningar ska undantas från direktivets tillämpningsområde föranleder därmed inte några författningsåtgärder.

7 Ansökan och handläggning av ett kombinerat tillstånd

7.1 Ett enda ansökningsförfarande

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om att ansökan ska ges in i ett enda ansökningsförfarande och att beslut ska fattas i en enda administrativ handling som omfattar både uppehållstillstånd och arbetstillstånd – ett kombinerat tillstånd – är uppfyllda genom gällande ordning. Några författningsändringar behövs därför inte för att tillgodose direktivets krav. Någon författningsändring behövs inte heller för att genomföra direktivets bestämmelse om när ansökan ska vara gjord.

Möjligheten enligt direktivet att medge att arbetsgivare ansöker om uppehålls- och arbetstillstånd för en utlännings räkning bör inte utnyttjas. Det saknas också anledning att utnyttja möjligheten att besluta att direktivets bestämmelser om ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd inte ska tillämpas på en utlännings som antingen beviljats tillstånd att arbeta i Sverige under högst sex månader eller har beviljats inresa till Sverige för studier.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen. *Advokatsamfundet* anför att övervägandena för bedömningen att inte utnyttja direktivets möjlighet att låta arbetsgivare ansöka om ett kombinerat tillstånd för en arbetstagares räkning bör redovisas tydligare.

Skälen för regeringens bedömning

Vad är ett kombinerat tillstånd?

Enligt artikel 2.c är ett kombinerat tillstånd ett uppehållstillstånd som utfärdas av myndigheterna i en medlemsstat som ger en tredjelandsmedborgare rätt att lagligen vistas på dess territorium för att arbeta där. Direktivet syftar inte till att reglera villkoren för arbetstagare från tredjeland att resa in i en medlemsstat för att arbeta. Till skillnad från t.ex. rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet)⁶ syftar direktivet inte heller till att skapa en ny typ av tillstånd för arbetstagare från tredjeland.

Begreppet ett kombinerat tillstånd tar således sikte på den *tillståndshandling* som ska utfärdas med anledning av en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd. Detta framgår även av skäl 3 där det anges att det kombinerade tillståndet är en administrativ handling som omfattar såväl uppehållstillstånd som arbetstillstånd. När det i fortsättningen talas om ett kombinerat tillstånd avses således uppehålls- och arbetstillstånd

⁶ EUT L 155, 18.6.2009, s. 17 (Celex 32009L0050).

vilka utfärdas i en enda administrativ handling. Att begreppet kombinerat tillstånd används i direktivet medför inte något behov av att införa ett likalydande begrepp i den svenska lagstiftningen. Det viktiga är att säkerställa att direktivets krav på en enda administrativ handling är uppfyllt.

Ansökan om ett kombinerat tillstånd i ett enda ansökningsförfarande

Enligt artikel 4.1 ska en ansökan om ett kombinerat tillstånd, eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd, ges in i ett enda ansökningsförfarande.

Enligt artikel 4.2 ska medlemsstaterna pröva en ansökan som gjorts enligt artikel 4.1 och fatta ett beslut om att utfärda, ändra eller förlänga det kombinerade tillståndet, om sökanden uppfyller de kriterier som anges i unionsrätten eller i nationell rätt. Beslutet om att utfärda, ändra eller förlänga det kombinerade tillståndet ska utgöra en enda administrativ handling som omfattar både uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Enligt nuvarande ordning kan en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd utgöra en s.k. förstagångsansökan, en ansökan om förlängning av ett beviljat tillstånd eller ansökan om nytt tillstånd. En ansökan om ändring av ett kombinerat tillstånd som nämns i bestämmelsen torde i Sverige närmast motsvaras av en ansökan om nytt tillstånd.

För en utlänning som befinner sig utanför Sverige kan en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd ske elektroniskt på Migrationsverkets webbplats eller genom att ansökan lämnas in till en svensk utlandsmyndighet i utlänningens hemland eller i det land där utlänningen annars är stadigvarande bosatt. För en utlänning som befinner sig i Sverige kan ansökan ske elektroniskt på Migrationsverkets webbplats, eller genom att ansökan sänds per post till Migrationsverket eller lämnas in på en av Migrationsverkets tillståndsenheter. Till ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd ska alltid bifogas ett anställningserbjudande från arbetsgivaren, kopior av relevanta sidor i passet och kvitto på betald ansökningsavgift. Med anledning av en på detta sätt ingiven ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd (ny ansökan eller ansökan om förlängning) gör beslutsmyndigheten en prövning och fattar beslut som innefattar myndighetens ställningstagande avseende såväl uppehållstillstånd som arbetstillstånd. Direktivets bestämmelser om att medlemsstaterna ska pröva en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd och fatta beslut som i en enda administrativ handling omfattar både uppehållstillstånd och arbetstillstånd motsvaras alltså av den ordning som i dag gäller vid ansökan om sådana tillstånd i Sverige. Några författningsändringar behövs därför inte för att uppfylla direktivets krav i denna del.

Bör arbetsgivare få ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd?

Enligt artikel 4.1 ska medlemsstaterna fastställa huruvida ansökningar om ett kombinerat tillstånd ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av tredjelandsmedborgarens arbetsgivare. Medlemsstaterna får också besluta om att godta en ansökan från någon av dessa två.

Enligt nuvarande ordning ska en utlänning som vill ha uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige själv ha ansökt om och beviljats sådana tillstånd före inresan hit (5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § UtIL). I promemorian görs bedömningen att det saknas anledning att frånga denna ordning och därmed låta en arbetsgivare ansöka om ett kombinerat tillstånd för utlänningens räkning. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av det s.k. blåkortsdirektivet, som också innehåller en bestämmelse som anger att medlemsstaterna ska fastställa om ansökningar av uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning ska göras av den berörde utlänningen och/eller av hans eller hennes arbetsgivare (prop. 2012/13:148 s. 67).

Med anledning av vad *Advokatsamfundet* har anfört om möjligheten som ges enligt direktivets artikel 4.1 att även låta arbetsgivare ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd kan följande nämnas. Det finns enligt gällande ordning inget som hindrar att ansökan görs av en arbetsgivare för en utländsk arbetstagares räkning genom ett fullmaktsförfarande. Regeringen anser att det är av vikt att värna den arbetskraftsinvandringsreform som sedan 2008 gäller i Sverige. Även om det är arbetsgivarens behov som ligger till grund för rekrytering av arbetskraft från tredjeland, förutsätts ett aktivt deltagande i ansökningsprocessen av utlänningen själv. För att motverka att arbetstagaren utnyttjas och för att säkerställa att han eller hon får del av samtliga anställnings- och lönevillkor m.m. som arbetsgivaren erbjuder bedömer regeringen att det inte bör införas en ny reglering genom vilken en arbetsgivare, utan fullmakt från den sökande, ges möjlighet att ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd för en utlänningens räkning. Den möjlighet som anges i direktivets artikel 4.1 om arbetsgivares möjlighet att ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd för utlänningens räkning bör därför enligt regeringens mening inte utnyttjas.

När ska ansökan vara gjord?

Enligt artikel 4.1 ska medlemsstaten, om ansökan ska göras av tredjelandsmedborgaren, tillåta att den ges in från ett tredjeland eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, på den medlemsstats territorium där tredjelandsmedborgaren lagligen⁷ vistas.

Huvudregeln enligt gällande ordning är att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats sådana tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd får som huvudregel inte bifallas efter inresan. I vissa särskilt angivna fall kan dock ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd bifallas när utlänningen befinner sig i Sverige (5 kap. 18 § andra–tredje styckena och 19 § UtIL samt 6 kap. 4 § UtIL). Direktivets artikel 4.1 om när ansökan ska vara gjord tillgodoses av gällande rätt och kräver därför inte någon författningsändring.

⁷ Ordet *lagligen* har fallit bort i den svenska översättningen av direktivet.

Enligt artikel 4.4 ska medlemsstaterna, om de föreskrivna villkoren är uppfyllda, utfärda ett kombinerat tillstånd till tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa och till tredjelandsmedborgare som redan beviljats inresa och som efter det att de nationella genomförandebestämmelserna trätt i kraft ansöker om förlängning eller ändring av sitt uppehållstillstånd.

Enligt gällande ordning får den som ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd, eller ett uppehålls- och arbetstillstånd, ett uppehållstillståndskort som bevis för sitt tillstånd. Detta gäller även för den som ansöker om förlängning eller ändring av sitt uppehållstillstånd. Kravet på utfärdande av ett kombinerat tillstånd i artikel 4.4 tillgodoses således genom gällande rätt och föranleder därför inte någon författningsåtgärd.

Möjlighet att begränsa tillämpningen av det enda ansökningsförfarandet och det kombinerade tillståndet

Enligt artikel 3.3 får medlemsstaterna besluta att kapitel II om ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som antingen beviljats tillstånd att arbeta på en medlemsstats territorium under högst sex månader eller som har beviljats inresa till en medlemsstat för studier.

Enligt gällande ordning handläggs ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd huvudsakligen på samma sätt oavsett hur lång anställningstid ansökan avser. Bevis om tillstånden utfärdas med användning av den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland oavsett anställningstidens längd. Det saknas anledning att införa en annan ordning för en utlänning som beviljats uppehållstillstånd för arbete i Sverige under kortare tid än sex månader. Möjligheten som ges enligt artikel 3.3 att besluta att kapitel II om ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd inte ska tillämpas för en anställning som understiger sex månader bör därför inte utnyttjas.

Den som beviljats uppehållstillstånd för studier är enligt gällande rätt undantagen från kravet på arbetstillstånd och har därmed rätt att arbeta under studietiden (5 kap. 2 § första stycket 6 UtfF). I Migrationsverkets beslut om uppehållstillstånd för gäststudier anges att studerande som har beviljats uppehållstillstånd för universitets- eller högskolestudier är undantagna från kravet på arbetstillstånd. Som bevis för tillståndet utfärdas ett uppehållstillståndskort i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 där det i anmärkningsfältet anges att innehavaren får arbeta. Mot bakgrund av den ordning som i dag gäller för ansökan om och beviljande av tillstånd för studier, och därmed också möjligheten att arbeta, saknas anledning att utnyttja möjligheten som ges enligt artikel 3.3 i direktivet att besluta att kapitel II om ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd inte ska tillämpas i fråga om tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa för studier.

Av artikel 3.4 följer att kapitel II om ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd inte ska vara tillämpliga för en utlänning som har tillstånd att arbeta i Sverige på grundval av en visering. Bestämmelsen

7.2 Behörig myndighet

Regeringens bedömning: Direktivets krav att en behörig myndighet ska utses att ta emot ansökan och utfärda ett kombinerat tillstånd tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 5.1 ska medlemsstaterna utse den myndighet som ska vara behörig att ta emot ansökan och att utfärda det kombinerade tillståndet. Av artikel 5.2 framgår att den behöriga myndigheten också ska fatta beslut med anledning av ansökan. I skäl 12 anges dock att det förhållandet att en behörig myndighet utses enligt direktivet inte bör påverka den roll och det ansvar som andra myndigheter och i förekommande fall arbetsmarknadens parter har i fråga om att pröva och fatta beslut om ansökan.

Av förordning (2007:996) med instruktion för Migrationsverket framgår att verket är förvaltningsmyndighet för frågor som bl.a. rör uppehålls- och arbetstillstånd. Enligt nuvarande ordning ska en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd ges in till Migrationsverket eller till en svensk utlandsmyndighet (4 kap. 20 § och 5 kap. 8 § UtIF). Beslut om uppehålls- och arbetstillstånd fattas som huvudregel av Migrationsverket. I några fall har svenska utlandsmyndigheter av Migrationsverket bemyndigats att bevilja uppehållstillstånd eller arbetstillstånd (se t.ex. Migrationsverkets föreskrifter, MIGRFS 18/2010 och 4/2008). I de fall utlandsmyndigheten anser att en ansökan inte kan bifallas, eller är osäker på hur ansökan ska bedömas, ska ansökan dock lämnas över till Migrationsverket för beslut.

Det är således Migrationsverket som i huvudsak fattar beslut i första instans med anledning av en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd, oavsett om ansökan inkommit direkt till Migrationsverket eller via en utlandsmyndighet. Migrationsverket får därmed anses som behörig myndighet i den mening som avses i artiklarna 5.1 och 5.2. Direktivets krav att utse behörig myndighet att ta emot och utfärda ett kombinerat tillstånd tillgodoses således genom gällande rätt.

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om enhetlig utformning av kombinerat tillstånd kräver inte några lagändringar.

Möjligheten enligt direktivet att på papper eller chip ange uppgifter som rör tredjelandsmedborgarens anställningsförhållanden bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 6.1 första stycket anges att medlemsstaterna ska utfärda ett kombinerat tillstånd med användning av den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland och lämna upplysningar om arbetstillstånd i enlighet med vad som anges i punkt a 7.5-9 i den förordningens bilaga. Detta ska även gälla i fråga om uppehållstillstånd som utfärdas för andra ändamål än arbete, artikel 7.1 första stycket.

Vid utfärdandet av det kombinerade tillståndet ska något ytterligare tillstånd som bevis för tillträde till arbetsmarknaden inte utfärdas, däremot får medlemsstaterna på papper ange ytterligare uppgifter rörande utlänningens anställningsförhållanden, eller lagra sådana på elektronisk väg (artikel 6.1 andra stycket och 6.2). Detsamma ska gälla vid utfärdandet av uppehållstillstånd för andra ändamål än arbete (artikel 7.1 andra stycket och 7.2).

Europeiska unionens råd antog den 18 april 2008 förordning (EG) nr 380/2008 om ändring av förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland⁸. Ändringen innebär att bevis om uppehållstillstånd till medborgare i tredjeland ska utfärdas i form av ett uppehållstillståndskort med ett lagringsmedium innehållande innehavarens biometriska kännetecken.

Enligt 4 kap. 22 § UtlF ska bevis om uppehållstillstånd utformas i form av en sådan handling som avses i förordning (EG) 1030/2002 (uppehållstillståndskort). Detta gäller oavsett skälet för uppehållstillståndet. Enligt 5 kap. 10 § UtlF får uppgifter om arbetstillstånd föras in på utlänningens uppehållstillståndskort eller någon annan handling.

Enligt gällande ordning utfärdas således uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland i form av uppehållstillståndskort i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002. På uppehållstillståndskort som utfärdas med anledning av en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd anges att den typ av tillstånd som är i fråga är uppehålls- och arbetstillstånd. I anmärkningsfältet på kortet anges den arbetsgivare och det slag av arbete som arbetstillståndet är kopplat till. På uppehållstillståndskort som utfärdas med anledning av uppehållstillstånd för andra ändamål än arbete anges att den typ av tillstånd som är i fråga är uppehållstillstånd. I anmärkningsfältet görs markeringar om den rätt att arbeta som kan följa av det beviljade uppehållstillståndet. Så är fallet för t.ex. gäststudierande,

⁸ EUT L 115, 29.4.2008, s. 1 (Celex 32008R0380).

vilka är undantagna från kravet på arbetstillstånd under den tid uppehållstillståndet gäller (5 kap. 2 § första stycket 6 UtlF). I dessa fall görs markeringen ”Får arbeta” i anmärkningsfältet. I andra fall görs emellertid ingen markering om rätten att arbeta. Det gäller t.ex. för utlännningar som beviljats permanent uppehållstillstånd och som enligt 2 kap. 8 § UtlL har en rätt att arbeta utan arbetstillstånd. När det gäller medföljande familjemedlemmar till den som beviljats uppehållstillstånd enligt bestämmelserna om arbetskraftsinvandring, som också beviljas arbetstillstånd oberoende av om en ansökan om detta görs, anges att den typ av tillstånd som är i fråga är uppehålls- och arbetstillstånd.

Den svenska tillämpningen om enhetlig utförmning av ett kombinerat tillstånd överensstämmer i stort med vad som föreskrivs i artiklarna 6 och 7. De mindre justeringar som kan behövas kan genomföras genom förordningsändringar. Direktivet kräver alltså inte några lagändringar i denna del.

Utöver själva tillståndsbeviset i form av uppehållstillståndskort utfärdas i dag inget ytterligare tillstånd som bevis för tillträdet till arbetsmarknaden. Direktivets krav i artiklarna 6.2 och 7.2 om förbud för medlemsstaterna att utfärda sådana ytterligare tillstånd tillgodoses således genom gällande ordning.

Enligt direktivet får medlemsstaterna på papper eller chip ange ytterligare uppgifter rörande utlänningsansställningsförhållanden (t.ex. arbetsgivarens namn och adress, arbetsplats, typ av arbete, arbetstid och lön). Sådana kompletterande pappershandlingar kan utfärdas för att ge mer exakt information om anställningsförhållandet när det saknas utrymme att föra in uppgifterna på själva uppehållstillståndskortet och kan, enligt direktivet, tjäna till att förhindra utnyttjande av tredjelandsmedborgare och bekämpa olaglig anställning (skäl 16). Med begreppet olaglig anställning avses enligt det s.k. sanktionsdirektivet⁹ anställning av en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (prop. 2012/13:125). Enligt nuvarande ordning utfärdas ingen kompletterande pappershandling som rör utlänningsansställningsförhållanden. Vid misstanke om anställning av en utlänningsperson som saknar rätt att vistas i Sverige finns behörighet för t.ex. polisen att få tillgång till vissa uppgifter i Migrationsverkets verksamhetsregister för kontroll av om en utlänningsperson har beviljats tillstånd att vistas och arbeta i Sverige (förordning 2001:720 om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen). Sådan information kan också inhämtas genom direktkontakt med Migrationsverket. Något mervärde ur kontrollsynpunkt att på papper eller chip ange ytterligare uppgifter som rör utlänningsansställningsförhållanden bedöms inte föreligga. Den möjlighet som ges enligt direktivet i detta avseende bör därför inte utnyttjas.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt (EUR L 168, 30.6.2009, s. 24, Celex 32009L0052).

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om handläggningstid kräver inte några lagändringar.

Möjligheten enligt direktivet att avslå en ansökan om kombinerat tillstånd om sökanden inte inom en fastställd tidsfrist gett in kompletterande beslutsunderlag bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte något att invända mot bedömningen. *Förvaltningsrätten i Malmö* anför dock att möjligheten att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd om utlänningen inte efterkommer en begäran om komplettering bör utnyttjas.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 5.2 ska den behöriga myndigheten fatta beslut om den fullständiga ansökan så snart som möjligt, och under alla omständigheter senast fyra månader från den dag då ansökan gavs in. Denna tidsfrist får i undantagsfall förlängas om prövningen av ansökan är komplicerad.

Om de uppgifter eller handlingar som ges in till stöd för ansökan är ofullständiga enligt kriterierna i nationell rätt ska, enligt artikel 5.4, den behöriga myndigheten skriftligen underrätta sökanden om vilka kompletterande uppgifter eller handlingar som krävs och fastställa en rimlig tidsfrist för deras inlämnande. Den tidsfrist på fyra månader inom vilken beslut ska fattas upphör då att löpa fram till dess att den behöriga myndigheten eller andra relevanta myndigheter har mottagit de kompletterande uppgifter som krävs. Om dessa kompletterande uppgifter eller handlingar inte har lämnats inom tidsfristen, får den behöriga myndigheten avslå ansökan.

Någon generell reglering av den tid inom vilken ett ärende om uppehålls- och arbetstillstånd ska avgöras finns inte i utlänningslagen. Däremot finns vissa bestämmelser om tidsfrister i utlänningsförordningen som har sin grund i olika EU-direktiv. I 4 kap. 21 a § UtIF anges att ärenden om uppehållstillstånd på grund av anknytning (familjeåterförening) ska, om det inte finns särskilda skäl, avgöras senast inom nio månader från det att ansökan lämnades in. Vidare finns i 8 kap. 10 a–10 b §§ UtIF vissa tidsfrister för handläggning av ärenden som rör varaktigt bosatta i Sverige och ärenden om uppehållstillstånd för medborgare i Schweiz och för tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat. Härutöver gäller sedan den 1 augusti 2013 att ett ärende om uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) ska avgöras inom 90 dagar från det att ansökan lämnades in, 5 a kap. 1 § UtIF. Även det nu aktuella direktivets krav i fråga om handläggningstid kan genomföras på förordningsnivå. Några lagändringar är således inte nödvändiga för att genomföra direktivet i denna del.

Förvaltningsrätten i Malmö anser att möjligheten att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd om utlänningen inte efterkommer en begäran om kompletterande underlag bör utnyttjas. Enligt *Förvaltningsrätten* används avslagsgrunden i praktiken och en reglering bidrar till att göra rättstillämpningen tydlig för den enskilde. Vidare framför *Förvaltnings-*

rätten att en reglering tydliggör Migrationsverkets utredningsansvar och i förlängningen medför en enklare process i migrationsdomstolarna vid ett överklagande. Som anges i promemorian förekommer inte någon motsvarighet till den ordning som föreskrivs i direktivet att en ansökan om ett kombinerat tillstånd får avslås om utlänningen inte efterkommer en begäran om kompletterande underlag vid ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. Om Migrationsverket bedömer att en sådan ansökan är behäftad med brister eller är inkomplett bör sökanden uppmanas att komma in med de kompletteringar som behövs. Vid en begäran om komplettering fastställs en tidsfrist inom vilken kompletterande uppgifter ska ha kommit in till Migrationsverket och att, om föreläggandet inte efterföljs, ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick. Resultatet kan då bli att ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd avslås. Till skillnad från vad Förvaltningsrätten i Malmö anför bedömer regeringen att det inte finns anledning att nu införa en särskild avslagsgrund i fall då en sökande inte efterkommer en begäran om kompletterande uppgifter i fråga om ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd. Något sådant förslag läggs därför inte fram.

7.5 Följder av att beslut inte fattas inom angiven tidsfrist

Regeringens bedömning: Direktivets krav i fråga om följder vid överskridande av tidsfristen för handläggningen av ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd kräver inte någon författningsåtgärd inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Justitieombudsmannen (JO)* framhåller att handläggningstiden för ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd i dagsläget i många fall uppgår till omkring ett år. Med anledning av ställningstagandet i promemorian vill därför JO återigen peka på att JO:s tillsyn är extraordinär och inte kan ersätta en ordinarie tillsyn. *Förvaltningsrätten i Malmö* framhåller att det, med anledning av promemorians förslag avseende artikel 5.2 tredje stycket och JO:s tidigare remissvar angående möjligheten att bedriva tillsyn, framstår som angeläget att den föreslagna utredningen om ordinarie tillsyn kommer till stånd.

Skälen för regeringens bedömning: Av artikel 5.2 tredje stycket framgår att konsekvenserna av att beslut inte har fattats inom handläggningstiden på fyra månader, i förekommande fall jämte förlängning, ska fastställas i nationell rätt.

Motsvarande bestämmelser om följder av att ett beslut inte fattas inom en angiven tidsfrist återfinns i andra EU-direktiv på migrationsområdet, bl.a. i det s.k. familjeåterföreningsdirektivet och i direktivet om varaktigt bosatta. Vid genomförandet i svensk rätt av dessa direktiv (prop. 2005/06:72 respektive prop. 2005/06:77) gjorde regeringen bedömningen att den tillsynsverksamhet som utförs av Riksdagens ombudsmän (JO)

och Justitiekanslern (JK) tillgodoser de krav som de två direktiven ställer upp i fråga om följder vid överskridande av handläggningsfrister. Regeringen ansåg därför att det inte var nödvändigt att införa någon ny författningsreglerad sanktionsmöjlighet för fall då handläggningsfristen inte iakttagits.

En bestämmelse om följder av att ett beslut om uppehålls- och arbetstillstånd inte fattats inom föreskriven tid återfinns även i det s.k. blåkortsdirektivet. I samband med remissförfarandet av departementspromemorian Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28) påpekade JO att de överväganden angående JO:s tillsyn som redovisas i promemorian inte synes inkludera förhållandet att JO:s tillsyn är extraordinär. Vidare angavs att JO:s resurser är starkt begränsade och att den granskningsverksamhet som bedrivs inte kan likställas med reguljär tillsyn.

Vid behandlingen av JO:s ämbetsberättelse avseende verksamhetsåret 2010/11 anförde Konstitutionsutskottet bl.a. att bristen på ordinarie tillsynsorgan inom migrations- och socialförsäkringsområdena gör att en stor del av JO:s resurser ägnas åt sådant som i stället bör hanteras i en annan ordning. Konstitutionsutskottet föreslog därför att riksdagen genom ett tillkännagivande skulle begära att regeringen låter utreda frågan om bristen på reguljär tillsyn inom migrations- och socialförsäkringsområdet (bet. 2011/12:KU6). Riksdagen tillkännagav för regeringen som sin mening vad utskottet hade anfört om att regeringen ska låta utreda frågan om ordinarie tillsyn inom migrations- och socialförsäkringsområdet (rskr. 2011/12:160).

Regeringen beslutade den 12 december 2013 att uppdra åt Statskontoret att utreda om det föreligger behov av att förändra tillsynen inom migrationsområdet. Om Statskontoret finner att ett sådant behov föreligger ska myndigheten lämna förslag på hur tillsynen bör utformas. I förslaget ska ingå hur ordinarie klagomålshantering avseende Migrationsverkets handläggning kan organiseras. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 17 december 2014.

I avvaktan på resultatet av detta utredningsuppdrag bedömer regeringen att den tillsynsverksamhet som i dag åligger Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern tillgodoser även de krav som nu aktuellt direktiv ställer i fråga om överskridande av tidsfristen för handläggning. Någon författningsåtgärd med anledning av artikel 5.2 tredje stycket är mot bakgrund av pågående utredningsuppdrag inte påkallad inom ramen för detta lagstiftningsärende.

7.6 Skriftliga och motiverade beslut

Regeringens bedömning: Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 5.3 ska behörig myndighet skriftligen underrätta sökanden om beslut med anledning av en ansökan i enlighet med förfarandena för underrättelser i relevant nationell lagstiftning.

Enligt artikel 8.1 ska skälen för ett beslut om att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd eller beslut om att återkalla ett kombinerat tillstånd, som fattas på grundval av kriterier som anges i unionsrätten eller nationell rätt lämnas i en skriftlig underrättelse. Vidare anges i artikel 8.2 att det i den skriftliga underrättelsen ska anges till vilken domstol eller administrativ myndighet den berörda personen kan överklaga beslut och tidsfristen för detta.

Av 13 kap. 10 § första stycket UtL följer att ett beslut i fråga om bl.a. uppehållstillstånd och arbetstillstånd ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Direktivets krav på skriftliga och motiverade beslut om ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd tillgodoses därmed genom gällande rätt. Någon lagändring med anledning av artiklarna 5.3 och 8.1 i direktivet behövs därför inte.

I artikel 8.2 anges att anvisningar om överklagande av beslut om att avslå eller återkalla ett kombinerat tillstånd ska lämnas i den skriftliga beslutsunderrättelsen. Enligt de allmänna förvaltningsrättsliga reglerna om underrättelse om beslut i 21 § förvaltningslagen (1986:223), förkortad FL, ska en beslutsunderrättelse till part inkludera uppgift om hur man överklagar beslutet. Även när det gäller tidsfrister för överklagande av Migrationsverkets beslut gäller de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen. I 23 § FL anges att ett skriftligt överklagande ska ha inkommit till den myndighet som har meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Enligt gällande ordning anges i Migrationsverkets beslut hur man ska gå till väga för att överklaga ett avslagsbeslut om beslutet är överklagbart och inom vilken tidsfrist de skriftliga handlingarna ska ha kommit in till Migrationsverket. Direktivets bestämmelser i denna del uppfylls således genom gällande rätt och någon lagändring är inte nödvändig.

7.7 Rätt att överklaga beslut om kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om att beslut i fråga om ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd ska kunna överklagas tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 8.2 ska ett beslut om att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd eller beslut om att återkalla

ett kombinerat tillstånd kunna överklagas i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell rätt. Prop. 2013/14:153

En förvaltningsmyndighets beslut enligt utlänningslagen får överklagas endast i de fall som särskilt anges i 14 kap. UtL (14 kap. 1 § UtL). I 14 kap. 3 § UtL anges bl.a. att Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller beslut om återkallelse av ett uppehållstillstånd och arbetstillstånd får överklagas till en migrationsdomstol. Detta innebär att även ett sådant kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd som avses i direktivet kan överklagas. Direktivets bestämmelser i denna del tillgodoses således genom gällande rätt.

7.8 Tillgång till information

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om tillgång till information om vilka handlingar som krävs för att lämna in en fullständig ansökan tillgodoses genom gällande ordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 9 ska medlemsstaterna på begäran ge tredjelandsmedborgaren och den framtida arbetsgivaren adekvat information om vilka handlingar som krävs för att lämna in en fullständig ansökan.

På Migrationsverkets hemsida (www.migrationsverket.se) finns ansökningsblanketter och information om vilka handlingar som ska bifogas ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. Där finns även information för arbetsgivare om vilka handlingar som han eller hon ska tillhandahålla för att arbetstagaren ska kunna ansöka om arbetstillstånd i Sverige. Information om vilka handlingar som ska bifogas en ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige finns också på utlandsmyndigheternas hemsidor (www.swedenabroad.com) eller via www.workinginsweden.se. Härutöver följer av 4–5 §§ FL om myndigheternas serviceskyldighet att berörda myndigheter ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Vid behov bör således Migrationsverket och utlandsmyndigheterna bistå en enskild med eventuell ytterligare information som kan behövas för att en fullständig ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige ska kunna lämnas in. Direktivets krav på att tillhandahålla information om vilka handlingar som krävs för en ansökan tillgodoses således genom gällande ordning och föranleder därför inte någon författningsåtgärd.

Regeringens bedömning: Direktivets krav på att regelbundet tillgängliggöra uppdaterad information för allmänheten om villkoren för utlänningars inresa, vistelse och arbete i Sverige tillgodoses genom gällande ordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14 ska medlemsstaterna för allmänheten tillgängliggöra regelbundet uppdaterad information om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa till och vistelse i Sverige för att arbeta.

Utöver gällande bestämmelser i lag och förordningar som reglerar utlänningars rätt att resa in och vistas i Sverige för arbete finns, som anges i avsnitt 7.8 ovan, ett flertal hemsidor som innehåller information om vad som gäller för att få resa in och vistas i Sverige för att arbeta. Migrationsverkets hemsida uppdateras regelbundet och finns tillgänglig både på svenska och engelska. Direktivets krav på att för allmänheten tillgängliggöra regelbundet uppdaterad information om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i Sverige för arbete tillgodoses alltså genom gällande ordning och föranleder därmed inte någon författningsåtgärd.

7.10 Ansökningsavgifter

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelse om att ansökningsavgift får tas ut för prövning av ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd leder inte till några lagändringar. Direktivets krav på avgiftsnivåerna tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 10 får medlemsstaterna begära att sökande betalar avgifter, när det är lämpligt, för handläggningen av ansökningar i enlighet med direktivet. Avgiftsnivåerna ska i dessa fall vara proportionella och får bygga på principen om att avgifter ska motsvara de tjänster som faktiskt tillhandahålls för handläggning av ansökningar och utfärdandet av tillstånd.

Bestämmelser om ansökningsavgifter för den som ansöker om uppehålls- och arbetstillstånd finns i 8 kap. 5 § UtIF och i förordning (1997:691) om avgifter vid utlandsmyndigheterna. Avgiften för ansökan om uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd uppgår i dag till 2 000 kronor och vid förlängning av tillstånden 1 000 kronor. Nuvarande

8 Rättigheter som följer av ett kombinerat tillstånd

8.1 Rätt till inresa och vistelse

Regeringens bedömning: Direktivets krav i fråga om rätt till inresa och vistelse i Sverige för den som har ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd utfärdat av Sverige tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11 a ska innehavare av kombinerat tillstånd som utfärdats i enlighet med nationell rätt under giltighetstiden för tillståndet ha rätt att resa in och vistas här i landet, under förutsättning att han eller hon uppfyller alla villkor enligt nationell rätt för inresa och vistelse här i landet.

Att en utlänning som beviljats uppehållstillstånd har rätt att resa in och vistas i Sverige under den tid tillståndet gäller framgår av 2 kap. 4 § UtL. Direktivets artikel 11 a om rätt till inresa och vistelse för den som har ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd tillgodoses således genom gällande svenska bestämmelser och någon lagändring är därför inte nödvändig.

8.2 Fritt tillträde till svenskt territorium

Regeringens bedömning: Direktivets krav i fråga om fritt tillträde till svenskt territorium för den som har ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd utfärdat av Sverige tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11 b ska innehavare av kombinerat tillstånd som utfärdats av Sverige under giltighetstiden för tillståndet ha rätt att ha fritt tillträde till hela det svenska territoriet, inom de gränser som föreskrivs i nationell rätt.

Varje svensk medborgare är enligt 2 kap. 8 § regeringsformen gentemot det allmänna skyddad mot frihetsberövande och även i övrigt tillförsäkrad frihet att förflytta sig inom riket och att lämna det. Om inte annat följer av särskilda föreskrifter i lag är utlänningar här i riket likställda med svenska medborgare i fråga om bl.a. skyddet mot

frihetsberövande, däremot inte i fråga om andra begränsningar i rörelsefriheten. Av bestämmelsen i artikel 2.1 i fjärde tilläggsprotokollet till Europakonventionen, som gäller som svensk lag, har emellertid var och en som befinner sig lagligen inom rikets territorium rätt att fritt röra sig där och att fritt välja sin bosättningsort. Rätten till rörelsefrihet är dock ingen absolut rättighet. Den får inskränkas, men sådana inskränkningar får göras bara om de är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa närmare angivna intressen bl.a. statens säkerhet eller den allmänna säkerheten, och de måste vara angivna i lag (artikel 2.3). Direktivets bestämmelse om fritt tillträde till svenskt territorium, med de begränsningar som får föreskrivas i nationell lagstiftning, tillgodoses således av gällande rätt.

8.3 Rätt att bedriva specifik yrkesverksamhet

Regeringens bedömning: Direktivets krav i fråga om rätt att bedriva den specifika yrkesverksamhet som medges enligt det kombinerade uppehålls- och arbetstillståndet tillgodoses genom gällande ordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11 c ska innehavare av kombinerat tillstånd som utfärdats av Sverige under giltighetstiden för tillståndet ha rätt att bedriva den specifika yrkesverksamhet som medges enligt det kombinerade tillståndet i enlighet med nationell rätt.

Det finns enligt nuvarande ordning inget som hindrar att en utlänning som beviljats ett uppehålls- och arbetstillstånd för ett specifikt yrke under giltighetstiden för tillståndet också har rätt att bedriva den specifika yrkesverksamheten. Direktivets krav i denna del tillgodoses genom gällande ordning och kräver därför inte någon författningsåtgärd.

8.4 Information om rättigheter

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelse om att den som beviljas ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd ska informeras om den rätt till vistelse och arbete som följer av tillståndet föranleder inte några lagändringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 11 d, ska innehavare av ett kombinerat tillstånd som utfärdats av Sverige under

giltighetstiden för tillståndet ha rätt att få information om sina rättigheter som följer av tillståndet enligt direktivet eller nationell rätt. Prop. 2013/14:153

Bestämmelser om sådan information kan föras in på förordningsnivå. Några lagändringar behövs alltså inte för att genomföra direktivet i denna del.

9 Rätt till likabehandling

Enligt artikel 12.1 i direktivet ska de arbetstagare från tredjeland som avses i artikel 3.1 b och 3.1 c åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas när det gäller arbetsvillkor, föreningsfrihet, utbildning och yrkesutbildning, erkännande av examensbevis och andra utbildningsbevis, social trygghet, skatteförmåner, tillgång till varor och tjänster inbegripet förfaranden för att erhålla bostad och rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingarna. Enligt artikel 12.2 får medlemsstaterna begränsa rätten till likabehandling i vissa särskilt angivna fall. Enligt artikel 12.3 ska den rätt till likabehandling som avses i artikel 12.1 inte påverka medlemsstaternas rätt att återkalla eller vägra att förlänga uppehållstillstånd som utfärdats enligt direktivet, uppehållstillstånd som utfärdats för andra ändamål än arbete eller andra tillstånd att arbeta i en medlemsstat. Enligt artikel 12.4 ska arbetstagare från tredjeland även likabehandlas i fråga om utbetalning av intjänade pensioner vid flytt till ett tredjeland.

Med arbetstagare från tredjeland avses enligt definitionen i artikel 2 b en tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstats territorium, lagligen vistas där och har tillstånd att arbeta som anställd enligt nationell rätt och/eller praxis i den medlemsstaten. De arbetstagare som avses i artikel 3.1 b och 3.1 c och som således ska komma i åtnjutande av bestämmelserna om likabehandling är de utlänningar som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002. I skäl 20 anges att bestämmelserna om likabehandling på de områden som anges i direktivet även bör inbegripa t.ex. familjemedlemmar som beviljats tillstånd enligt familjeåterföreningsdirektivet, studenter, volontärer och gästforskare.

9.1 Arbetsvillkor m.m.

<p>Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om arbetsvillkor, inbegripet löne- och uppsägningsvillkor, och villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen tillgodoses genom gällande rätt.</p>

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 12.1 a ska arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 likabehandlas med svenska medborgare när det gäller arbets-, löne- och uppsägningsvillkor och villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

Medborgarskap omfattas inte i sig av begreppet etnisk tillhörighet i diskrimineringslagen (2008:567). Icke berättigade krav på svenskt medborgarskap kan dock ändå bedömas som indirekt diskriminering. Detta eftersom sådana krav typiskt sett missgynnar människor med annat etniskt eller nationellt ursprung än svenskt (prop. 2007/08:95 s. 497). De lagfästa krav på svenskt medborgarskap som finns i vissa fall, t.ex. när det gäller vissa statliga anställningar enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning, får dock anses berättigade och därmed också förenliga med direktivet. Enligt 2 kap. 1 § diskrimineringslagen får arbetsgivare inte diskriminera den som hos arbetsgivaren är arbetstagare, gör en förfrågan om eller söker arbete, söker eller fullgör praktik eller står till förfogande för att utföra eller utför arbete som inhyrd eller inlånad arbetskraft. Det materiella tillämpningsområdet för diskrimineringsförbudet är vittomfattande. Alla situationer med koppling till arbetet som kan uppstå mellan en arbetsgivare och en arbetstagare omfattas (prop. 2007/08:95 s. 498). Arbetsvillkor, lönevillkor och uppsägningsvillkor omfattas alltså av förbudet i diskrimineringslagen. När det gäller regler som specifikt behandlar arbetsvillkor inklusive löne- och uppsägningsvillkor och villkor som gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen finns ingen särreglering som tar sin utgångspunkt i arbetstagares medborgarskap. Direktivets bestämmelse om att arbetstagare från tredjeland ska likabehandlas med svenska medborgare i dessa avseenden tillgodoses således genom gällande rätt.

9.2 Föreningsfrihet

<p>Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om föreningsfrihet tillgodoses genom gällande rätt.</p>

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 12.1 b ska arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002

åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke. Likabehandling ska även gälla i fråga om förmåner som sådana organisationer tillhandahåller. Nationella bestämmelser om allmän ordning och allmän säkerhet ska dock inte åsidosättas.

Av 2 kap. 25 § första stycket 1 regeringsformen följer att utlänning här i riket är likställd med svensk medborgare i fråga om föreningsfrihet om inte annat följer av särskilda föreskrifter i lag. Några föreskrifter som begränsar utlännings möjligheter till föreningsfrihet eller frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation finns inte. Enligt 2 kap. 11 § diskrimineringslagen är diskriminering förbjuden i fråga om medlemskap eller medverkan i en arbetstagarorganisation, arbetsgivarorganisation eller yrkesorganisation och förmåner som en sådan organisation tillhandahåller sina medlemmar. Direktivets krav i nu aktuellt hänseende tillgodoses således genom gällande rätt.

9.3 Utbildning och yrkesutbildning

Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om utbildning och yrkesutbildning tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 12.1 c ska arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om utbildning och yrkesutbildning.

Direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att i viss utsträckning begränsa rätten till likabehandling. Enligt artikel 12.2 får den berörda medlemsstaten när det gäller utbildning och yrkesutbildning enligt artikel 12.1 c begränsa rätten till likabehandling till att gälla arbetstagare från tredjeland som har anställning eller har haft anställning och är registrerade som arbetslösa. Det är vidare möjligt att begränsa rätten till likabehandling för arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa i landet i enlighet med direktiv 2004/114/EG,¹⁰ dvs. för en utlänning som

¹⁰ Rådets direktiv 2004/114/EG av den 13 december 2004 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för studier, elevutbyte, oavlönad yrkesutbildning eller volontärarbete (EUT L 375, 23.12.2004, s. 12 Celex 32004L0114).

beviljats uppehållstillstånd för t.ex. studier. Rätten till likabehandling när det gäller utbildning och yrkesutbildning får också begränsas genom att undanta stipendier, studiebidrag och studielån eller andra bidrag och lån. Slutligen finns också möjlighet att fastställa specifika villkor i enlighet med nationell rätt, inbegripet krav på språkkunskaper och betalning av utbildningsavgifter, för tillträde till universitetsutbildning och annan högre utbildning och till yrkesutbildning som inte är direkt kopplad till det specifika arbete som anställningen avser.

Grundskole- och gymnasieutbildning

Tredjelandsmedborgare har tillgång till utbildning inom svenskt skolväsende och omfattas av skolplikten enligt 7 kap. skollagen (2010:800) under samma förutsättningar som svenska medborgare, dvs. under förutsättning att de är bosatta här i landet. Bosatt i landet är i detta avseende den som ska vara folkbokförd enligt folkbokföringslagen (1991:481). Som bosatt i landet anses enligt 29 kap. 2 § andra stycket 3 skollagen även den som har rätt till utbildning till följd av EU-rätten. Den rätt som följer av direktivet är likabehandling med svenska medborgare. Sådan likabehandling gäller redan i dag eftersom rätten till grundskole- och gymnasieutbildning enligt skollagen inte grundas på medborgarskap utan bosättning. För sådana arbetstagare som omfattas av direktivet är det dock knappast aktuellt att söka till utbildning inom grund- eller gymnasieskolan.

Högskoleutbildning

Bestämmelser om tillträde till högskoleutbildning vid statliga universitet och högskolor finns i huvudsak i högskoleförordningen (1993:100). Dessa bestämmelser gör inte skillnad på sökande på grund av medborgarskap.

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå i högskolan gäller enligt förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor att tredjelandsmedborgare ska betala anmälningsavgift och studieavgift. Tredjelandsmedborgare som har tidsbegränsat uppehållstillstånd av andra skäl än studier eller har ställning som varaktigt bosatta är dock undantagna från sådana avgifter medan tredjelandsmedborgare som har tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier alltså omfattas av förordningens krav på betalning av anmälnings- och studieavgift. Studenter som har uppehållstillstånd för högskolestudier behöver enligt 5 kap. 2 § första stycket 6 UtIF inte arbetstillstånd utan kan arbeta i Sverige under studietiden. Det faktum att direktivet omfattar tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här kan dock medföra att även tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd för studier omfattas av artikel 12.1 c direktivet.

Enligt direktivets artikel 12.2 a får dock kravet på likabehandling avseende utbildning och yrkesutbildning begränsas i fråga om arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa i landet i enlighet med direktiv 2004/114/EG, dvs. för en utlänning som beviljats uppehållstillstånd för studier. Rätten till likabehandling när det gäller

utbildning och yrkesutbildning får också begränsas genom att undanta stipendier, studiebidrag och studielån eller andra bidrag och lån. Härutöver finns också möjlighet att fastställa specifika villkor i enlighet med nationell rätt, inbegripet krav på språkkunskaper och betalning av utbildningsavgifter, för tillträde till universitetsutbildning och annan högre utbildning och till yrkesutbildning som inte är direkt kopplad till det specifika arbete som anställningen avser. Med hänsyn till denna möjlighet att begränsa likabehandlingen bedöms de svenska bestämmelserna om anmälnings- och studieavgift för vissa tredjelandsmedborgare vara förenliga med direktivet.

Yrkesutbildning och vuxenutbildning

När det gäller kommunal vuxenutbildning, inklusive gymnasial yrkesinriktad vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt svenskundervisning för invandrare har de som är bosatta i landet möjlighet att delta i utbildning. Någon skillnad görs alltså inte beroende på medborgarskap.

Inte heller när det gäller i huvudsak eftergymnasiala utbildningar inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde görs det någon skillnad mellan utländska och svenska medborgares tillgång till utbildning och yrkesutbildning. En sökande måste enligt huvudregeln ha en fullständig gymnasieutbildning eller motsvarande kunskaper som kan ha förvärvats i ett annat land.

Studiestöd

Direktivet tillåter medlemsstaterna att begränsa rätten till likabehandling när det gäller utbildning och yrkesutbildning genom att undanta stipendier, studiebidrag och studielån eller andra bidrag och lån (artikel 12.2 a). Till skillnad från t.ex. blåkortsdirektivet, görs bedömningen att direktivet medger att medlemsstaterna helt undantar studiestöd från likabehandlingen. De svenska studiestödsförfattningarna bygger i stor utsträckning på medborgarskap. Vissa utländska medborgare jämställs dock med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd främst med hänsyn till EU-rätten. Även andra utländska medborgare kan få studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) under vissa förutsättningar, exempelvis om de har permanent uppehållstillstånd i Sverige och har bosatt sig här huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning. Sammanfattningsvis bedömer regeringen att nuvarande ordning bör behållas. Detta är förenligt med direktivet eftersom det ger en möjlighet att begränsa likabehandlingen i fråga om studiestöd.

9.4 Erkännande av examensbevis m.m.

Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna ha något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Enligt artikel 12.1 d ska arbetstagare från tredjeländ som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden. I direktivets skäl 23 anges att yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat bör erkännas på samma sätt som för unionsmedborgare och kvalifikationer som har förvärvats i ett tredjeland bör beaktas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer¹¹ (yrkeskvalifikationsdirektivet).

Erkännande av examens- och utbildningsbevis

Möjligheten att få ett utländskt examens- eller utbildningsbevis bedömt är densamma oavsett sökandens medborgarskap. Universitets- och högskolerådet svarar för bedömningar av utländska utbildningar på eftergymnasial nivå. Detta gäller oavsett i vilket land utbildningen genomförts. Direktivets krav på likabehandling när det gäller erkännande av examens- och utbildningsbevis tillgodoses således genom gällande rätt.

Erkännande av yrkeskvalifikationer

Yrkeskvalifikationsdirektivet syftar till att bidra till att avskaffa hindren för fri rörlighet mellan EU-medlemsstaterna för personer och tjänster, i detta fall genom att medlemsstaterna ömsesidigt ska erkänna sådana yrkeskvalifikationer som krävs för att utöva ett yrke i landet. Direktivet innehåller bestämmelser om hur yrkeskvalifikationer ska erkännas i länder där yrket är reglerat, dvs. kräver någon form av auktorisation, legitimation eller motsvarande för att få utövas. Yrkeskvalifikationsdirektivet gäller för EU-medborgare samt medborgare från Island, Liechtenstein och Norge (EES) samt Schweiz.

Yrkeskvalifikationsdirektivet har genomförts i Sverige genom bestämmelser i de författningar som reglerar respektive yrke. I fråga om merparten av de reglerade yrkena uppställs i Sverige inget krav på medborgarskap i EU/EES eller Schweiz för att få yrkeskvalifikationerna erkända enligt direktivet, utan denna rätt grundas endast på att kvalifikationerna är förvärvade i en stat inom EU/EES, se t.ex.

¹¹ EUT L 255, 30.9.2005, s. 22 (Celex L32005L0036).

patientsäkerhetsförordningen (2010:1369). I vissa fall uppställs dock krav på kompletterande utbildning eller kunskaper i svenska språket eller om svenska författningar för att få behörighet att utöva yrket i Sverige. Yrkeskvalifikationsdirektivet har reviderats genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet 2013/55/EU som antogs i november 2013 och en översyn av den svenska regleringen i fråga om erkännande av yrkeskvalifikationer pågår för närvarande.

Frågor om erkännande av yrkeskvalifikationer som avser reglerade yrken prövas av den myndighet som utsetts som behörig myndighet för yrket i Sverige. De flesta av de reglerade yrkena i Sverige finns inom hälso- och sjukvårdssektorn. För dessa yrken finns bestämmelser och villkor för svensk legitimation och annan behörighet i patientsäkerhetslagen (2010:659) och patientsäkerhetsförordningen. Det är Socialstyrelsen som prövar och meddelar bevis om behörighet för personer med hälso- och sjukvårdsutbildning från tredjeland. Exempel på andra reglerade yrken är veterinär och advokat.

För svenskt vidkommande baseras förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer på var kvalifikationerna är förvärvade och är därför detsamma oavsett om sökanden är svensk eller utländsk medborgare. Direktivets krav på likabehandling med svenska medborgare i fråga om erkännande av yrkeskvalifikationer tillgodoses således genom gällande rätt.

9.5 Social trygghet

Regeringens förslag: Nuvarande krav i socialförsäkringsbalken på viss bosättningstid i Sverige för personer som inte är svenska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18 år tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot förslaget. Förslaget tillstyrks av *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges akademikers Centralorganisation* och *Landsorganisationen i Sverige*.

Skälen för regeringens förslag

Direktivet

Enligt artikel 12.1 e ska arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om de grenar av social trygghet som definieras i förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghets-systemen.

Enligt artikel 12.2 b får rätten till likabehandling med svenska medborgare begränsas för arbetstagare från tredjeland när det gäller social trygghet, dock inte för arbetstagare från tredjeland som är anställda eller som har haft en anställning under en minimiperiod på sex månader och är registrerade som arbetslösa. Härutöver får medlemsstaterna på området social trygghet bestämma att familjeförmåner inte behöver beviljas dem som beviljats tillstånd att arbeta för en period på högst sex månader, beviljats tillstånd för inresa och vistelse för studier eller för en utlänning som beviljats tillstånd att arbeta på grundval av en visering. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen¹² anges de olika grenar av den sociala tryggheten som omfattas av förordningen. I skäl 24 anges att bestämmelserna i direktivet om likabehandling i fråga om social trygghet inte bör tillerkänna arbetstagare från tredjeland fler rättigheter än de som redan föreskrivs i gällande unionsrätt på området social trygghet för tredjelandsmedborgare som har gränsöverskridande anknytning. Vidare anges i skäl 24 att direktivet inte bör tillerkänna rättigheter i situationer som inte omfattas av unionsrätten, såsom i förhållande till familjemedlemmar som är bosatta i ett tredjeland. Det anges också att direktivet endast bör bevilja rättigheter för familjemedlemmar som i samband med familjeåterförening ansluter sig till en arbetstagare från tredjeland för att vistas i samma medlemsstat eller för familjemedlemmar som redan vistas lagligen i den medlemsstaten.

Nuvarande ordning

Svensk lagstiftning avseende social trygghet är i princip neutral i förhållande till medborgarskap. På ett område görs dock en åtskillnad mellan svenska och utländska medborgare. I 35 kap. 16 § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, finns det nämligen ett krav på viss bosättningsstid i Sverige för personer som inte är svenska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18 år.

Sjuk- och aktivitetsersättning infördes år 2003 och ingår i sjukförsäkringen. Dessa förmåner ersatte förtidspension och sjukbidrag som var en del av pensionssystemet. Sjukersättning lämnas till försäkrade i åldrarna 30–64 år, medan aktivitetsersättning ges till försäkrade mellan 19 och 29 år. Förmånen består dels av en inkomstrelaterad del, dels av en garantidel som är en bosättningsbaserad försäkring. Garantidelen (sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning) utges till försäkrade som saknar eller har låg inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning. Rätten till garantiersättning och dess storlek är beroende av försäkringstid. Det krävs minst tre års försäkringstid i Sverige. Den som har kortare försäkringstid än 40 år får förmånen utbetald i förhållande till antalet försäkringsår. För att en person ska ha rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning krävs normalt att personen

¹² EUT L 166, 30.4.2004, S. 1 (Celex L32004R0883).

ska vara försäkrad både vid försäkringsfallet och senare. Personer som bosätter sig i Sverige efter det att de blivit arbetsoförmögna på grund av sjukdom eller funktionshinder har alltså inte rätt till garantiersättning. Undantag från kravet på att vara försäkrad vid försäkringsfallet görs enligt 35 kap. 14–16 §§ SFB för personer vars försäkringsfall har inträffat före det år de fyllde 18 år. Anledningen till att en särskild beräkningsmetod används för denna grupp är att grundregeln annars skulle innebära för stora begränsningar för dessa att tillgodoräkna sig försäkringstid. Detta undantag skiljer sig dock mellan svenska och utländska medborgare. För att denna undantagsregel ska tillämpas på utländska medborgare, måste de ha varit bosatta i Sverige i minst fem år.

Ändringar i socialförsäkringsbalken med anledning av vissa EU-direktiv

Regeringen bedömde att kravet på likabehandling i fråga om social trygghet fordrade författningsändringar vid genomförandet av EU-direktivet om varaktigt bosatta och gästforskardirektivet (prop. 2005/06:159 s. 29–32 och prop. 2007/08:74 s. 45–47). För att åstadkomma likabehandling gjordes ändringar i då gällande 9 kap. 7 § lagen om allmän försäkring (nuvarande 35 kap. 17 § SFB). Ändringarna innebar att en utländsk medborgare med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat med uppehållstillstånd i Sverige ska likställas med en svensk medborgare när det gäller försäkringstid för garantiersättning när försäkringsfallet har inträffat före det år han eller hon fyllde 18 år. Motsvarande gäller för gästforskare och hans eller hennes familjemedlem med uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringen bedömde att kravet på likabehandling i fråga om social trygghet även fordrade författningsändringar vid genomförandet av rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet, prop. 2012/13:148). För att uppfylla det direktivets krav på likabehandling vad gäller social trygghet infördes ytterligare ett tillägg i 35 kap. 17 § SFB med innebörd att en utlänning som har EU-blåkort samt hans eller hennes familjemedlemmar med uppehållstillstånd i Sverige ska likställas med svenska medborgare när det gäller beräkning av försäkringstid vid garantiersättning.

Ändring i socialförsäkringsbalken med anledning av nu aktuellt direktiv

För att uppfylla direktivets krav på likabehandling i fråga om social trygghet behövs även nu författningsändringar göras i socialförsäkringsbalken.

Svensk lagstiftning avseende social trygghet gör numera bara åtskillnad mellan svenska medborgare och medborgare i andra länder när det gäller beräkning av garantiersättning, för personer som inte är svenska medborgare och vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18 år. Som anges ovan ska vissa utländska medborgare likställas med svenska medborgare när det gäller beräkning av garantiersättning. Dessa undantag från krav på svenskt medborgarskap har tillkommit med anledning av olika EU-direktiv, i syfte att uppfylla de aktuella direktivens krav på likabehandling. Vartefter nya EU-direktiv ska genomföras i svensk rätt måste således nya undantag införas i de fall

direktiven berör beräkning av garantiersättning för sjuk- och aktivitetsersättning och undantag behövs för att uppfylla krav på likabehandling.

Ändring med anledning av direktivet skulle nu kunna göras genom att ytterligare tillägg tas in i 35 kap. 17 § SFB. Ett annat alternativ är att genomföra direktivets bestämmelser om likabehandling i fråga om social trygghet på så sätt att det inte längre görs åtskillnad i svensk lagstiftning avseende social trygghet vad gäller kravet på viss bosättnings tid i Sverige vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat innan det år de fyllde 18 år. Detta kan uppnås genom att 35 kap. 16 och 17 §§ SFB upphävs. Genom en sådan lagändring kommer svensk lagstiftning avseende social trygghet inte längre göra åtskillnad mellan svenska medborgare och medborgare i andra länder när det gäller beräkning av garantiersättning och några ytterligare tillägg i anledning av EU-direktiv kommer inte att vara nödvändiga. Denna lösning framstår som den mest lämpliga i synnerhet som det antal personer som berörs av ändringen utan att beröras av redan antagna eller kommande direktiv kan bedömas vara ytterst få. Regeringen föreslår därför att direktivets krav på likabehandling med svenska medborgare i fråga om social trygghet genomförs genom ett upphävande av nuvarande krav i socialförsäkringsbalken på viss bosättnings tid i Sverige för personer som inte är svenska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18 år.

9.6 Skatteförmåner

Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om skatteförmåner tillgodoses genom gällande rätt. Det är inte aktuellt att utnyttja möjligheten att begränsa rätten till skatteförmåner som hänför sig till arbetstagarens familj.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 12.1 f ska arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om skatteförmåner, om arbetstagaren anses ha sin skattemässiga hemvist i Sverige.

En utländsk arbetstagare som har sin skattemässiga hemvist i Sverige blir obegränsat skattskyldig i Sverige. Arbetstagaren kommer därmed att

ha rätt till samma skatteförmåner som obegränsat skattskyldiga svenska medborgare. Direktivets krav i denna del tillgodoses således av gällande rätt.

I artikel 12.2 c anges att medlemsstaterna får begränsa rätten till likabehandling i fråga om skatteförmåner, till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för de familjemedlemmar för vilka arbetstagaren från tredjeland ansöker om förmåner ligger inom den berörda medlemsstatens territorium. Denna artikel avser en möjlighet att begränsa arbetstagarens rätt till skatteförmåner som hänför sig till dennes familj. I Sverige beskattas var och en för sig och någon sambeskattnings sker inte. Inte heller i övrigt finns det i detta avseende några särskilda skatteförmåner på tjänstebeskattningsens område som är familjerelaterade. Det blir därför inte aktuellt att införa en sådan särskild begränsning. Något skäl att ändra nuvarande skattelagstiftning finns således inte.

9.7 Tillgång till varor och tjänster

Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till varor och tjänster tillgodoses genom gällande rätt. Möjligheten att begränsa rätten till likabehandling när det gäller förfaranden för att få bostad bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 12.1 g ska arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till Sverige för att arbeta i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt eller som har beviljats inresa till Sverige i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och har tillstånd att arbeta här och har ett uppehållstillstånd utfärdat i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad enligt nationell rätt, utan att detta påverkar avtalsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell rätt. Vidare ska, enligt artikel 12.1 h, arbetstagare från tredjeland åtnjuta likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar. När det gäller artikel 12.1 g anges i artikel 12.2 d att medlemsstaterna får begränsa rätten till likabehandling till att avse de arbetstagare från tredjeland som har anställning och begränsa tillgången till bostäder.

Utländska arbetstagare som lagligen vistas i Sverige ska likabehandlas med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten. Enligt 2 kap. 9 § diskrimineringslagen är diskriminering av arbetssökande och arbetstagare förbjuden i fråga om arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag. Av 2 kap. 12 § samma lag följer att diskriminering är förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster

eller bostäder till allmänheten. Det finns inga begränsningar på grund av medborgarskap för att få tillgång till sådana varor och tjänster som avses i artikel 12.1 g, förfaranden för att erhålla bostäder eller för att ta del av arbetsförmedlingars tjänster, artikel 12.1 h. Direktivets bestämmelse om likabehandling med svenska medborgare i fråga om tillgång till varor och tjänster m.m. tillgodoses således av gällande rätt. Möjligheten enligt artikel 12.2 d att begränsa tillgång till varor och tjänster att gälla endast för dem som har en anställning eller begränsa tillgången till bostäder bör inte utnyttjas.

9.8 Pensioner

Regeringens bedömning: Direktivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till lagstadgade pensioner tillgodoses genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 12.4 ska arbetstagare från tredjeland som flyttar till ett tredjeland, eller deras efterlevande som vistas i tredjeländer och som har rättigheter vilka härleds från arbetstagaren, avseende ålder, invaliditet eller dödsfall erhålla lagstadgad pension grundad på arbetstagarens tidigare anställning och förvärvad i enlighet med den lagstiftning som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004, på samma villkor och med samma satser som medborgarna, när de flyttar till ett tredjeland.

De tillämpliga svenska bestämmelserna om utbetalning av förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande och vid arbetsskada till en person som vistas eller bor utomlands återfinns i 5 kap. 13–16 §§ och 6 kap. 15–17 §§ socialförsäkringsbalken. Bestämmelserna är inte beroende av vilket medborgarskap förmånstagaren har. Direktivets krav på likabehandling i fråga om tillgång till de tillämpliga förmånerna tillgodoses således av gällande rätt.

10 Ekonomiska konsekvenser

Regeringens bedömning: De författningsförslag som motiveras av direktivet bedöms inte annat än ytterst marginellt medföra ökade kostnader. Dessa rymms inom befintliga anslagsramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Migrationsverket* påpekar att direktivets krav på en handläggningstid om fyra månader vid ansökan om uppehållstillstånd

för arbete kommer att innebära ökade kostnader för verket. Ingen av de övriga remissinstanserna har något att invända mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Direktivet syftar till att förenkla och harmonisera de regler som för närvarande gäller i medlemsstaterna när det gäller ansökan om tillstånd att resa in och vistas i EU för att arbeta. För svenskt vidkommande tillämpas redan i dag ett ansökningsförfarande för uppehållstillstånd och arbetstillstånd som motsvarar direktivets bestämmelser. De författningsförslag som föreslås med anledning av direktivet i denna del bedöms inte medföra några ökade kostnader.

Direktivets krav på en fyramånadersfrist vid handläggning av ansökan om uppehållstillstånd för arbete (se avsnitt 7.4) kommer att ställa ökade krav på Migrationsverket att utveckla rutiner för handläggningen av dessa ärenden. Regeringen bedömer till skillnad från Migrationsverket att verket har förutsättningar att handlägga dessa ärenden inom den tid som direktivet ställer upp utan att ytterligare resurser behöver tillföras Migrationsverkets förvaltningsanslag.

Förslaget att upphäva 35 kap. 16 och 17 §§ socialförsäkringsbalken bedöms inte få nämnvärda ekonomiska konsekvenser. Enligt uppgifter från Försäkringskassan fick för perioden 2003–våren 2006 13 av 312 personer avslag på sina ansökningar om sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning på grund av att de inte uppfyllde kravet på minst fem års bosättning i Sverige. Av de 13 personerna var det vid en uppföljning två personer som inte uppbar någon annan ersättning från Försäkringskassan. Övriga personer hade bl.a. assistansersättning eller handikappersättning.

Sammanfattningsvis bedöms de författningsförslag som föranleds av direktivet medföra ytterst marginella ökade kostnader. Dessa ryms inom befintliga anslagsramar.

11 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juni 2014.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer till viss del med regeringens. I promemorian föreslås att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 mars 2014.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig över förslaget och bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I artikel 16 i direktivet anges att medlemsstaterna senast den 25 december 2013 ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Det är angeläget att författningsförslagen kan träda i kraft så snart som möjligt. Det föreslås

därför att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juni 2014. Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

26 kap.

8 § Bestämmelsen i 7 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning som avses där i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–15 §§ om försäkringstid.

Ändringen i paragrafen är en följd av att 35 kap. 16 och 17 §§ upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

27 kap.

35 § Bestämmelserna i 34 § om sjukersättning och aktivitetsersättning ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–15 §§ om försäkringstid.

Ändringen i paragrafen är en följd av att 35 kap. 16 och 17 §§ upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

54 § Bestämmelsen i 53 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sjukersättning eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4–15 §§ om försäkringstid.

Ändringen i paragrafen är en följd av att 35 kap. 16 och 17 §§ upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

35 kap.

- 1 §** I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till garantiersättning i 2 och 3 §§,
 - försäkringstiden i 4–15 §§,
 - ersättningsnivåer i 18–20 §§,
 - beräkningsunderlag för garantiersättning i 21 och 22 §§, och
 - beräkning av garantiersättning i 23–25 §§.

Ändringen i paragrafen är en följd av att 16 och 17 §§ upphävs. I och med att dessa paragrafer upphävs finns det inte längre några särskilda regler för utländska medborgare vid beräkning av försäkringstid. Därigenom genomförs artikel 12.1 e i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

4 § Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),
2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid), och
3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

Ändringen i paragrafen är en följd av att 16 och 17 §§ upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

14 § Om ett försäkringsfall har inträffat före det år då den försäkrade fyllde 18 år, får försäkringstiden i stället för vad som följer av 12 och 13 §§ beräknas enligt 15 §.

Ändringen i paragrafen är en följd av att 16 § upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

15 § För en försäkrad som avses i 14 § ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn ska dock bara tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

Eftersom det inte längre finns olika regler för svenska respektive utländska medborgare när det gäller beräkning av försäkringstid vid försäkringsfall före 18 års ålder utmönstras orden ”svensk medborgare” ur paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Paragrafen har även ändrats språkligt.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Ändringen innebär att 4 kap. 29 § upphävs. Den bestämmelsen innehöll en övergångsbestämmelse om att bestämmelserna i 35 kap. 17 § socialförsäkringsbalken ska tillämpas även på en tredjelandsmedborgare som avses i 2 § lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare och som före den 1 juli 2008 har beviljats uppehållstillstånd i Sverige för forskning och en sådan tredjelandsmedborgares familjemedlemmar med uppehållstillstånd i Sverige. Ändringen är en följd av att 35 kap. 17 § socialförsäkringsbalken upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/98/EU

av den 13 december 2011

om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 79.2 a - b,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) För att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa föreskrivs i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget) att det ska beslutas om åtgärder som rör asyl, invandring och skydd av rättigheter för tredjelandsmedborgare.

(2) Europeiska rådet erkände vid sitt särskilda möte i Tammerfors den 15–16 oktober 1999 behovet av harmonisering av nationell rätt om villkoren för rätt till inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare. Europeiska rådet konstaterade i detta sammanhang särskilt att Europeiska

unionen bör säkerställa en rättvis behandling av tredjelandsmedborgare som lagligen vistas på medlemsstaternas territorium och att en mer kraftfull integrationspolitik bör syfta till att ge dem rättigheter och skyldigheter som är jämförbara med unionsmedborgarnas. Europeiska rådet uppmanade därför rådet att anta de rättsliga instrumenten, på grundval av förslag från kommissionen. Behovet av att uppnå de mål som fastställdes vid mötet i Tammerfors bekräftades i Stockholmsprogrammet, som antogs av Europeiska rådet vid dess möte den 10 och 11 december 2009.

(3) Bestämmelser om ett enda ansökningsförfarande, som leder till ett kombinerat tillstånd, som i en enda administrativ handling omfattar såväl uppehållstillstånd som arbetstillstånd, kommer att bidra till att förenkla och harmonisera de regler som för närvarande gäller i medlemsstaterna. Sådana förenklingar av förfarandena har redan införts av flera medlemsstater och har lett till effektivare förfaranden för både migranterna och deras arbetsgivare och har underlättat kontroller av lagligheten i deras vistelse och anställning.

(4) För att möjliggöra den första inresan till sina territorier bör medlemsstaterna kunna utfärda ett kombinerat tillstånd eller, om de utfärdar kombinerade tillstånd endast efter inresa, en visering. Medlemsstaterna bör utfärda sådana kombinerade tillstånd eller viseringar skyndsamt.

(5) En uppsättning regler för förfarandet för handläggning av ansökan om ett kombinerat tillstånd bör fastställas. Förfarandet bör vara effektivt och genomförbart, med beaktande av den normala arbetsbelastningen vid medlemsstaternas myndigheter, samt öppet och rättvist, så att de berörda personerna ges adekvat rättssäkerhet.

⁽¹⁾ EUT C 27, 3.2.2009, s. 114.

⁽²⁾ EUT C 257, 9.10.2008, s. 20.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 mars 2011 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 24 november 2011 (ännu ej offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 december 2011 (ännu ej offentliggjord i EUT).

(6) Bestämmelserna i detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas behörighet att reglera inresa, inklusive omfattningen av arbetskraftsinvandringen från tredjeländer.

- (7) Utstationerade tredjelandsmedborgare bör inte omfattas av detta direktiv. Detta bör inte hindra att tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta och lagligen arbetar i en medlemsstat och som utstationeras till en annan medlemsstat fortsatt behandlas likadant som ursprungsmedlemsstatens medborgare under den tid utstationeringen varar vad avser de anställningsvillkor som inte påverkas av tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster ⁽¹⁾.
- (8) Tredjelandsmedborgare som har beviljats ställning som varaktigt bosatta i enlighet med rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning ⁽²⁾ bör inte omfattas av detta direktiv med hänsyn till deras mer privilegierade ställning och deras särskilda typ av uppehållstillstånd, "EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta".
- (9) Tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstats territorium för säsongarbete bör inte omfattas av detta direktiv med hänsyn till att deras ställning är av tillfällig art.
- (10) Medlemsstaternas skyldighet att fastställa om ansökan ska göras av en tredjelandsmedborgare eller av dennes arbetsgivare bör inte påverka de arrangemang enligt vilka båda dessa ska medverka i förfarandet. Medlemsstaten bör besluta huruvida ansökan om ett kombinerat tillstånd ska göras i den mottagande medlemsstaten eller från ett tredjeländ. I de fall en tredjelandsmedborgare inte får göra en ansökan från ett tredjeländ, bör medlemsstaterna se till att ansökan kan göras av arbetsgivaren i den mottagande medlemsstaten.
- (11) Direktivets bestämmelser om ett enda ansökningsförfarande och om kombinerat tillstånd bör inte avse enhetliga viseringar eller viseringar för längre vistelse.
- (12) Att en behörig myndighet utses enligt detta direktiv bör inte påverka den roll och det ansvar som andra myndigheter och i förekommande fall arbetsmarknadens parter har i fråga om att pröva och fatta beslut om ansökan.
- (13) Tidsfristen för att fatta ett beslut om ansökan bör inte innebära den tid som är nödvändig för erkännande av yrkeskvalifikationer eller för utfärdande av en visering. Detta direktiv bör inte påverka nationella förfaranden för erkännande av examensbevis.
- (14) Det kombinerade tillståndet bör utformas i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeländ ⁽³⁾, vilket gör det möjligt för medlemsstaterna att föra in ytterligare uppgifter, i synnerhet uppgifter om huruvida personen har tillstånd att arbeta eller inte. Bland annat för att uppnå en bättre kontroll av invandringen bör medlemsstaterna inte endast i det kombinerade tillståndet, utan även i andra uppehållstillstånd som utfärdas, lämna upplysningar om arbetstillstånd, oberoende av vilken typ av tillstånd eller uppehållshandling som har legat till grund för att tredjelandsmedborgaren har beviljats inresa till medlemsstatens territorium och fått tillträde till arbetsmarknaden i medlemsstaten.
- (15) Bestämmelserna i detta direktiv om uppehållstillstånd för andra ändamål än arbete bör endast tillämpas i fråga om tillståndets utformning och inte påverka unionsbestämmelser eller nationella bestämmelser som rör förfaranden för att bevilja inresa och vistelse och förfaranden för att utfärda sådana tillstånd.
- (16) Bestämmelserna i detta direktiv om ett kombinerat tillstånd och om uppehållstillstånd som utfärdas för andra ändamål än arbete bör inte hindra medlemsstaterna från att utfärda kompletterande pappershandlingar för att kunna ge mer exakt information om anställningsförhållandet, när det på uppehållstillståndet inte finns tillräckligt med plats. Sådana handlingar kan tjäna till att förhindra utnyttjande av tredjelandsmedborgare och bekämpa olaglig anställning men bör vara frivilligt för medlemsstaterna och inte ersätta ett arbetstillstånd, vilket därmed skulle äventyra idén med ett kombinerat tillstånd. De tekniska möjligheter som erbjuds genom artikel 4 i förordning (EG) nr 1030/2002 och punkt a 16 i dess bilaga, kan också användas för att lagra sådana uppgifter på elektronisk väg.
- (17) De villkor och kriterier som kan ligga till grund för att en ansökan om ett kombinerat tillstånd eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd avslås, eller som kan ligga till grund för ett återkallande av ett kombinerat tillstånd, bör vara objektiva och fastställda i den nationella lagstiftningen, inbegripet skyldigheten att iakttä principen om unionsföreträde, som särskilt uttrycks i de relevanta bestämmelserna i anslutningsakterna från år 2003 och 2005. Beslut om avslag och återkallande bör vara vederbörligen motiverade.
- (18) Tredjelandsmedborgare som innehar en giltig resehandling och ett kombinerat tillstånd som har utfärdats av en medlemsstat som tillämpar Schengenregelverket fullt ut bör få tillstånd att resa in och röra sig fritt på de medlemsstaters territorium som tillämpar Schengenregelverket fullt ut under en period av högst tre månader under en sexmånadersperiod i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för

⁽¹⁾ EGT L 18, 21.1.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 16, 23.1.2004, s. 44.⁽³⁾ EGT L 157, 15.6.2002, s. 1.

personer (kodex om Schengen gränserna)⁽¹⁾ och artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Republiken Frankrike om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna⁽²⁾ (Schengenkonventionen).

(19) I avsaknad av horisontell unionslagstiftning har tredjelandsmedborgare olika rättigheter beroende på i vilken medlemsstat de arbetar och vilken nationalitet de har. För att vidareutveckla en konsekvent invandringspolitik och minska skillnaderna i rättigheter mellan unionsmedborgare och tredjelandsmedborgare som arbetar lagligen i en medlemsstat, och för att komplettera de befintliga reglerna om invandring bör det fastställas en uppsättning rättigheter, för att särskilt precisera de områden på vilka arbetstagare från tredjeland som har rest in lagligen i en medlemsstat, men ännu inte har ställning som varaktigt bosatta, ges samma rättigheter som medlemsstatens egna medborgare. Avsikten med dessa bestämmelser är att skapa ett minimum av likvärdiga förutsättningar inom unionen, erkänna att sådana tredjelandsmedborgare genom sitt arbete och genom sina skattebetalningar bidrar till unionens ekonomi samt motverka orättvis konkurrens mellan en medlemsstats egna medborgare och tredjelandsmedborgare till följd av ett eventuellt utnyttjande av de sistnämnda. Utan att det påverkar tolkningen av begreppet *anställningsförhållande* i annan unionsrätt bör den definition av *arbetstagare från tredjeland* som fastställs i detta direktiv avse en tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstats territorium och som är lagligen bosatt där och har tillstånd att arbeta där som anställd enligt nationell rätt och/eller praxis i den medlemsstaten.

(20) Alla tredjelandsmedborgare som lagligen vistas och arbetar i en medlemsstat bör omfattas av åtminstone en gemensam uppsättning rättigheter som baseras på likabehandling med medborgarna i deras mottagande medlemsstat, oberoende av för vilket ändamål eller på vilken grund de ursprungligen beviljades inresa. Rätten till likabehandling på de områden som anges i detta direktiv bör inte endast omfatta tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstat för arbete, utan även dem som har beviljats inresa för andra ändamål och som har fått tillträde till den medlemsstatens arbetsmarknad i enlighet med andra bestämmelser i unionsrätten eller i nationell rätt, inbegripet familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa i medlemsstaten enligt rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening⁽³⁾, tredjelandsmedborgare som beviljats inresa till en medlemsstats territorium enligt rådets direktiv 2004/114/EG av den 13 december 2004 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för studier, elevutbyte, oavlönad yrkesutbildning eller volontärarbete⁽⁴⁾ och forskare som har beviljats inresa enligt rådets direktiv

2005/71/EG av den 12 oktober 2005 om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte⁽⁵⁾.

(21) Rätten till likabehandling på vissa angivna områden bör vara strikt kopplad till att tredjelandsmedborgaren vistas lagligen och har fått tillträde till arbetsmarknaden i en medlemsstat, vilket framgår av det kombinerade tillstånd som ger rätt att vistas och arbeta och av uppehållstillstånd som har utfärdats för andra ändamål och som innehåller information om tillstånd att arbeta.

(22) De arbetsvillkor som avses i detta direktiv bör omfatta åtminstone lön, uppsägning, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, arbetstider och ledighet, med beaktande av gällande kollektivavtal.

(23) En medlemsstat bör erkänna yrkeskvalifikationer som en tredjelandsmedborgare har förvärvat i en annan medlemsstat på samma sätt som för unionsmedborgare och bör beakta kvalifikationer som har förvärvats i ett tredjeland i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer⁽⁶⁾. Den rätt till likabehandling som ges arbetstagare från tredjeland i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden bör inte påverka medlemsstaternas behörighet att bevilja sådana arbetstagare från tredjeland tillträde till sina arbetsmarknader.

(24) Arbetstagare från tredjeland bör åtnjuta likabehandling med avseende på social trygghet. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen⁽⁷⁾ anges grenar av social trygghet. Bestämmelserna om likabehandling i fråga om social trygghet i detta direktiv bör också vara tillämpliga på arbetstagare som medges inresa till en medlemsstat direkt från ett tredjeland. Detta direktiv bör dock inte tillerkänna arbetstagare från ett tredjeland fler rättigheter än de som redan föreskrivs i gällande unionsrätt på området social trygghet för tredjelandsmedborgare som har gränsöverskridande anknytning. Vidare bör direktivet inte tillerkänna rättigheter i situationer som inte omfattas av unionsrätten, såsom i förhållande till familjemedlemmar som är bosatta i ett tredjeland. Detta direktiv bör endast bevilja rättigheter för familjemedlemmar som i samband med familjeåterförening ansluter sig till en arbetstagare från tredjeland för att vistas i en medlemsstat eller för familjemedlemmar som redan vistas lagligen i den medlemsstaten.

⁽¹⁾ EUT L 105, 13.4.2006, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19.

⁽³⁾ EUT L 251, 3.10.2003, s. 12.

⁽⁴⁾ EUT L 375, 23.12.2004, s. 12.

⁽⁵⁾ EUT L 289, 3.11.2005, s. 15.

⁽⁶⁾ EUT L 255, 30.9.2005, s. 22.

⁽⁷⁾ EUT L 166, 30.4.2004, s. 1.

- (25) Medlemsstaterna bör åtminstone säkerställa likabehandling för tredjelandsmedborgare som är anställda eller som efter en minimiperiod av anställning har registrerats som arbetslösa. Ingen begränsning av likabehandlingen i fråga om social trygghet enligt detta direktiv bör påverka de rättigheter som tillerkänns enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 av den 24 november 2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning (EG) nr 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa förordningar⁽¹⁾.
- (26) Unionsrätten begränsar inte medlemsstaternas behörighet att utforma sina sociala trygghetssystem. I avsaknad av harmonisering på unionsnivå ankommer det följaktligen på varje medlemsstat att bestämma villkoren för beviljande av sociala trygghetsförmåner, förmånernas storlek och under hur lång tid som de ska utgå. Medlemsstaterna är vid utövandet av denna behörighet emellertid skyldiga att iakta unionsrätten.
- (27) Likabehandling av arbetstagare från tredjeland bör inte avse sådana yrkesutbildningsåtgärder som finansieras genom sociala biståndssystem.
- (28) Detta direktiv bör tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av förmånligare bestämmelser i unionsrätten och i tillämpliga internationella instrument.
- (29) Medlemsstaterna bör genomföra bestämmelserna i detta direktiv utan diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, i enlighet med rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung⁽²⁾ och rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet⁽³⁾.
- (30) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att fastställa ett enda ansökningsförfarande för utfärdande av ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att arbeta på en medlemsstats territorium och en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (31) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i enlighet med artikel 6.1 i EU-fördraget.
- (32) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (33) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på dem.
- (34) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 22) om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

1. I detta direktiv fastställs
 - a) ett enda ansökningsförfarande för utfärdande av ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium, i syfte att förenkla förfarandena vid deras inresa och att underlätta kontrollen av deras ställning, och
 - b) en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, oavsett för vilket syfte de ursprungligen tillåts inresa till den medlemsstatens territorium, grundade på likabehandling i förhållande till den medlemsstatens medborgare.
2. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas behörighet att bevilja tredjelandsmedborgares tillträde till sina arbetsmarknader.

⁽¹⁾ EUT L 344, 29.12.2010, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 180, 19.7.2000, s. 22.

⁽³⁾ EGT L 303, 2.12.2000, s. 16.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) tredjelandsmedborgare: en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget.
- b) arbetstagare från tredjeland: en tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstats territorium, lagligen vistas där och har tillstånd att arbeta som anställd enligt nationell rätt och/eller praxis i den medlemsstaten.
- c) kombinerat tillstånd: ett uppehållstillstånd som utfärdas av myndigheterna i en medlemsstat och som ger en tredjelandsmedborgare rätt att lagligen vistas på dess territorium för att arbeta där.
- d) ett enda ansökningsförfarande: ett förfarande som, på grundval av en enda ansökan om tillstånd att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium som inges av en tredjelandsmedborgare eller dennes arbetsgivare, leder till ett beslut om denna ansökan om ett kombinerat tillstånd.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv är tillämpligt på

- a) tredjelandsmedborgare som ansöker om att få vistas i en medlemsstat för att arbeta,
- b) tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstat i andra syften än arbete i enlighet med unionsrätt eller nationell rätt, har tillstånd att arbeta och har ett uppehållstillstånd i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002, och
- c) tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstat för att arbeta i enlighet med unionsrätt eller nationell rätt.

2. Direktivet ska inte tillämpas på tredjelandsmedborgare

- a) som är familjemedlemmar till unionsmedborgare som har utövat eller som utövar sin rätt till fri rörlighet inom unionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier ⁽¹⁾,

- b) som, i likhet med sina familjemedlemmar och oavsett medborgarskap, har rätt till fri rörlighet motsvarande unionsmedborgares rättigheter enligt avtal mellan antingen unionen och medlemsstaterna eller unionen och tredjeländer,

- c) som är utstationerade, så länge som de är utstationerade,

- d) som har ansökt om eller beviljats inresa till en medlemsstats territorium för att arbeta i egenskap av personer som förflyttas inom företag,

- e) som har ansökt om eller beviljats inresa till en medlemsstats territorium som säsongarbetare eller au pairer,

- f) som har rätt att vistas i en medlemsstat på grundval av tillfälligt skydd eller som har ansökt om rätt till vistelse där på den grunden och väntar på ett beslut om sin ställning,

- g) som åtnjuter internationellt skydd enligt rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet ⁽²⁾, eller har ansökt om internationellt skydd enligt det direktivet och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut,

- h) som åtnjuter skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i en medlemsstat eller har ansökt om skydd i enlighet med nationell rätt, internationella förpliktelser eller praxis i medlemsstaten och vilkas ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut,

- i) som är varaktigt bosatta i enlighet med direktiv 2003/109/EG,

- j) vilkas avvisning eller utvisning har skjutits upp av faktiska eller rättsliga skäl,

- k) som har ansökt om eller beviljats inresa till en medlemsstats territorium som egenföretagare,

- l) som har ansökt om eller beviljats inresa för att arbeta som sjömän eller i någon annan kapacitet ombord på ett fartyg som är registrerat i en medlemsstat eller som seglar under en medlemsstats flagg.

3. Medlemsstaterna får besluta att kapitel II inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som antingen beviljats tillstånd att arbeta på en medlemsstats territorium under högst sex månader eller har beviljats inresa till en medlemsstat för studier.

⁽¹⁾ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77.

⁽²⁾ EUT L 304, 30.9.2004, s. 12.

4. Kapitel II ska inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som har tillstånd att arbeta på grundval av en visering.

KAPITEL II

ETT ENDA ANSÖKNINGSFÖRFARANDE OCH ETT KOMBINERAT TILLSTÅND

Artikel 4

Ett enda ansökningsförfarande

1. En ansökan om ett kombinerat tillstånd, eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd ska ges in i ett enda ansökningsförfarande. Medlemsstaterna ska fastställa huruvida ansökningar om ett kombinerat tillstånd ska göras av tredjelandsmedborgaren eller av tredjelandsmedborgarens arbetsgivare. Medlemsstaterna får också besluta om att godta en ansökan från någon av dessa två. Om ansökan ska ges in av tredjelandsmedborgaren, ska medlemsstaterna tillåta att den ges in från ett tredjeland eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, på den medlemsstats territorium där tredjelandsmedborgaren vistas.

2. Medlemsstaterna ska pröva en ansökan som gjorts enligt punkt 1 och fatta ett beslut om att utfärda, ändra eller förlänga det kombinerade tillståndet, om sökanden uppfyller de kriterier som anges i unionsrätten eller nationell rätt. Beslutet om att utfärda, ändra eller förlänga det kombinerade tillståndet ska utgöra en enda administrativ handling som omfattar både uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

3. Det enda ansökningsförfarandet ska inte påverka det viseringsförfarande som kan krävas för den första inresan.

4. Om de föreskrivna villkoren är uppfyllda, ska medlemsstaterna utfärda ett kombinerat tillstånd till tredjelandsmedborgare som ansöker om inresa och till tredjelandsmedborgare som redan beviljats inresa och som efter det att de nationella genomförandebestämmelserna trätt i kraft ansöker om förlängning eller ändring av sitt uppehållstillstånd.

Artikel 5

Behörig myndighet

1. Medlemsstaterna ska utse den myndighet som ska vara behörig att ta emot ansökan och att utfärda det kombinerade tillståndet.

2. Den behöriga myndigheten ska fatta beslut om den fullständiga ansökan så snart som möjligt, och under alla omständigheter senast fyra månader från den dag då ansökan gavs in.

Den tidsfrist som anges i första stycket får i undantagsfall förlängas, om prövningen av ansökan är komplicerad.

Om inget beslut har fattats när tidsfristen i denna punkt löper ut, ska konsekvenserna fastställas i nationell rätt.

3. Den behöriga myndigheten ska skriftligen underrätta sökanden om beslutet i enlighet med förfarandena för underrättelser i relevant nationell lagstiftning.

4. Om de uppgifter eller handlingar som ges in till stöd för ansökan är ofullständiga enligt kriterierna i nationell rätt, ska den behöriga myndigheten skriftligen underrätta sökanden om vilka kompletterande uppgifter eller handlingar som krävs och fastställa en rimlig tidsfrist för deras inlämnande. Den tidsfrist som anges i punkt 2 ska upphöra att löpa fram till dess att den behöriga myndigheten eller andra relevanta myndigheter har mottagit de kompletterande uppgifter som krävs. Om dessa kompletterande uppgifter eller handlingar inte har lämnats inom tidsfristen, får den behöriga myndigheten avslå ansökan.

Artikel 6

Kombinerat tillstånd

1. Medlemsstaterna ska utfärda ett kombinerat tillstånd med användning av den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002 och lämna upplysningar om arbetstillstånd i enlighet med vad som anges i punkt a 7.5–9 i den förordningens bilaga.

Medlemsstaterna får på papper ange ytterligare uppgifter rörande tredjelandsmedborgarens anställningsförhållanden (t.ex. arbetsgivarens namn och adress, arbetsplats, typ av arbete, arbetstid, lön) eller lagra sådana uppgifter på elektronisk väg såsom avses i artikel 4 i förordning (EG) nr 1030/2002 och punkt a 16 i dess bilaga.

2. Vid utfärdande av det kombinerade tillståndet ska medlemsstaterna inte utfärda några ytterligare tillstånd som bevis för att tillträde ges till arbetsmarknaden.

Artikel 7

Upphållstillstånd för andra ändamål än arbete

1. När medlemsstaterna utfärdar uppehållstillstånd i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 ska de lämna upplysningar om rätten att arbeta, oberoende av vilken typ av tillstånd det är fråga om.

Medlemsstaterna får på papper ange ytterligare uppgifter rörande tredjelandsmedborgarens anställningsförhållanden (t.ex. arbetsgivarens namn och adress, arbetsplats, typ av arbete, arbetstid, lön) eller lagra sådana uppgifter på elektronisk väg såsom avses i artikel 4 i förordning (EG) nr 1030/2002 och punkt a 16 i dess bilaga.

2. Vid utfärdande av uppehållstillstånd i enlighet med förordning (EG) nr 1030/2002 ska medlemsstaterna inte utfärda några ytterligare tillstånd som bevis för att tillträde ges till arbetsmarknaden.

Artikel 8

Förfarandegarantier

1. Skälen för ett beslut om att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd eller om att återkalla ett kombinerat tillstånd, som fattas på grundval av kriterier som anges i unionsrätten eller nationell rätt ska lämnas i en skriftlig underrättelse.

2. Ett beslut om att avslå en ansökan om ett kombinerat tillstånd eller om ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd eller om att återkalla ett kombinerat tillstånd ska kunna överklagas i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell rätt. I den skriftliga underrättelse som avses i punkt 1 ska det anges till vilken domstol eller administrativ myndighet den berörda personen kan överklaga och tidsfristen för detta.

3. En ansökan får anses som ej godtagbar på grund av antalet tredjelandsmedborgare som beviljas inresa för anställning och behöver på den grunden inte behandlas.

Artikel 9

Tillgång till information

Medlemsstaterna ska på begäran ge tredjelandsmedborgaren och den framtida arbetsgivaren adekvat information om vilka handlingar som krävs för att lämna in en fullständig ansökan.

Artikel 10

Avgifter

Medlemsstaterna får begära att sökande betalar avgifter, när det är lämpligt, för handläggningen av ansökningar i enlighet med detta direktiv. Avgiftsnivåerna ska i dessa fall vara proportionella och får bygga på principen om att avgifter ska motsvara de tjänster som faktiskt tillhandahålls för handläggning av ansökningar och utfärdandet av tillstånd.

Artikel 11

Rättigheter som följer av det kombinerade tillståndet

När ett kombinerat tillstånd har utfärdats i enlighet med nationell rätt, ska det under sin giltighetstid minst ge innehavaren rätt att

- a) resa in till och vistas på den medlemsstats territorium som utfärdat det kombinerade tillståndet, under förutsättning att innehavaren uppfyller alla villkor enligt nationell rätt för inresa och vistelse i landet,
- b) ha fritt tillträde till hela territoriet i den medlemsstat som utfärdar det kombinerade tillståndet, inom de gränser som föreskrivs i nationell rätt,
- c) bedriva den specifika yrkesverksamhet som medges enligt det kombinerade tillståndet i enlighet med nationell rätt,

- d) informeras om sina rättigheter som enligt detta direktiv och/eller nationell rätt följer av tillståndet.

KAPITEL III

RÄTT TILL LIKABEHANDLING

Artikel 12

Rätt till likabehandling

1. Arbetstagare från tredjeland som avses i artikel 3.1 b och c ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas när det gäller följande:

- a) Arbetsvillkor, inbegripet löne- och uppsägningsvillkor samt villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.
- b) Föreningsfrihet och frihet att tillhöra en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller någon annan organisation vars medlemmar utövar ett visst yrke, inklusive de förmåner som sådana organisationer tillhandahåller, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om allmän ordning och allmän säkerhet.
- c) Utbildning och yrkesutbildning.
- d) Erkännande av examensbevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden.
- e) De grenar av social trygghet som definieras i förordning (EG) nr 883/2004.
- f) Skatteförmåner, om arbetstagaren anses ha sin skattemässiga hemvist i den berörda medlemsstaten.
- g) Tillgång till varor och tjänster och leveranser av allmänt tillgängliga varor och tjänster, inbegripet förfaranden för att erhålla bostad enligt nationell rätt, utan att detta påverkar avtalsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
- h) Rådgivningstjänster som tillhandahålls av arbetsförmedlingar.

2. Medlemsstaterna får begränsa rätten till likabehandling genom att göra följande:

- a) Vad gäller punkt 1 c
 - i) begränsa dess tillämpning till de arbetstagare från tredjeland som har anställning eller har haft anställning och är registrerade som arbetslösa,
 - ii) undanta de arbetstagare från tredjeland som beviljats inresa till deras territorium i enlighet med direktiv 2004/114/EG,
 - iii) undanta stipendier, studiebidrag och studielån eller andra bidrag och lån,

- iv) fastställa specifika villkor i enlighet med nationell rätt, inbegripet krav på språkkunskaper och betalning av utbildningsavgifter, för tillträde till universitetsutbildning och annan högre utbildning och till yrkesutbildning som inte är direkt kopplad till det specifika arbete som anställningen avser.
- b) Vad gäller punkt 1 e genom att begränsa de rättigheter för arbetstagare från tredjeland som följer av den punkten, men inte begränsa sådana rättigheter för arbetstagare från tredjeland som är anställda eller har haft en anställning under en minimiperiod på sex månader och är registrerade som arbetslösa.

Medlemsstaterna får dessutom bestämma att punkt 1 e med avseende på familjeförmåner inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som har fått tillstånd att arbeta i en medlemsstat för en period på högst sex månader, för tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa och vistelse för studier eller för tredjelandsmedborgare som har tillstånd att arbeta på grundval av en visering.

- c) Vad gäller punkt 1 f, i fråga om skatteförmåner, begränsa dess tillämpning till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för de familjemedlemmar för vilka arbetstagaren från tredjeland ansöker om förmåner ligger inom den berörda medlemsstatens territorium.
- d) Vad gäller punkt 1 g
- i) begränsa dess tillämpning till de arbetstagare från tredjeland som har anställning,
- ii) begränsa tillgången till bostäder.

3. Den rätt till likabehandling som avses i punkt 1 ska inte påverka medlemsstaternas rätt att återkalla eller vägra att förlänga uppehållstillstånd som utfärdats enligt detta direktiv, uppehållstillstånd som utfärdats för andra ändamål än arbete eller andra tillstånd att arbeta i en medlemsstat.

4. Arbetstagare från tredjeland som flyttar till ett tredjeland, eller deras efterlevande som vistas i tredjeländer och som har rättigheter vilka härleds från arbetstagaren, ska avseende ålder, invaliditet eller död erhålla lagstadgad pension grundad på arbetstagarens tidigare anställning och förvärvad i enlighet med den lagstiftning som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004, på samma villkor och med samma sats som medborgarna i de berörda medlemsstaterna, när de flyttar till ett tredjeland.

KAPITEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 13

Förmånligare bestämmelser

1. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i

- a) unionsrätten, inbegripet i bilaterala och multilaterala avtal mellan unionen eller unionen och dess medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å andra sidan, eller
- b) bilaterala eller multilaterala avtal mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer.

2. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas rätt att anta eller behålla bestämmelser som är förmånligare för de personer som omfattas av direktivet.

Artikel 14

Information till allmänheten

Varje medlemsstat ska för allmänheten tillgängliggöra regelbundet uppdaterad information om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa till och vistelse på dess territorium för att arbeta där.

Artikel 15

Rapportering

1. Kommissionen ska regelbundet och första gången senast den 25 december 2016 förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om tillämpningen av detta direktiv i medlemsstaterna och vid behov föreslå de ändringar som den anser nödvändiga.

2. Medlemsstaterna ska årligen och första gången senast den 25 december 2014 till kommissionen lämna statistik över det antal tredjelandsmedborgare för vilka ett kombinerat tillstånd har beviljats under föregående kalenderår, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007 av den 11 juli 2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd ⁽¹⁾.

Artikel 16

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 25 december 2013 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

⁽¹⁾ EUT L 199, 31.7.2007, s. 23.

Artikel 17

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 18

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Strasbourg den 13 december 2011.

På Europaparlamentets vägnar

J. BUZEK

Ordförande

På rådets vägnar

M. SZPUNAR

Ordförande

Sammanfattning av departementspromemorian Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (Ds 2013:62)

Prop. 2013/14:153
Bilaga 2

I promemorian presenteras förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat.

I promemorian görs bedömningen att merparten av direktivets bestämmelser motsvaras av den ordning som i dag gäller vid ansökan och beviljande av uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige. Vissa bestämmelser som gäller t.ex. handläggningstider för prövning av ansökan, bevis om rätten att få arbeta och information om de rättigheter som följer av ett kombinerat tillstånd föreslås dock författningsregleras.

För att uppfylla direktivets krav på likabehandling med svenska medborgare i fråga om social trygghet föreslås en ändring i socialförsäkringsbalken. Nuvarande krav på viss bosättnings tid i Sverige för personer som inte är svenska medborgare vid beräkning av försäkringstid för rätt till sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning för dem vars försäkringsfall inträffat före det år de fyllde 18 år föreslås tas bort.

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2014.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om socialförsäkringsbalken
dels att 35 kap. 16 och 17 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 26 kap. 8 §, 27 kap. 35 och 54 §§ samt 35 kap. 1, 4, 14 och 15
§§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

8 §

Bestämmelsen i 7 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning som avses där i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4-17 §§ om försäkringstid.

Bestämmelsen i 7 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning som avses där i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4-15 §§ om försäkringstid.

27 kap.

35 §

Bestämmelserna i 34 § om sjukersättning och aktivitetsersättning ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4-17 §§ om försäkringstid.

Bestämmelserna i 34 § om sjukersättning och aktivitetsersättning ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4-15 §§ om försäkringstid.

54 §

Bestämmelsen i 53 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sjukersättning eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4-17 §§ om försäkringstid.

Bestämmelsen i 53 § 1 ska tillämpas även när den försäkrade skulle ha haft sjukersättning eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna i 35 kap. 4-15 §§ om försäkringstid.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU av den 13 december 2011 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat (EUT L 343, 23.12.2011, s. 1, Celex 32011L0098).

35 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till garantiersättning i 2 och 3 §§,
- försäkringstiden i 4–17 §§, – försäkringstiden i 4–15 §§,
- ersättningsnivåer i 18–20 §§,
- beräkningsunderlag för garantiersättning i 21 och 22 §§, och
- beräkning av garantiersättning i 23–25 §§.

4 §

Försäkringstid för rätt till garantiersättning tillgodoräknas en försäkrad

1. enligt 6–11 §§ under tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med året före försäkringsfallet (faktisk försäkringstid),

2. enligt 12 och 13 §§ för tiden därefter till och med det år då han eller hon fyller 64 år (framtida försäkringstid), och

3. enligt 14–17 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder. 3. enligt 14 och 15 §§ om försäkringsfallet har inträffat före 18 års ålder.

14 §

Om ett försäkringsfall har inträffat före det år då den försäkrade fyllde 18 år, får försäkringstiden i stället för vad som följer av 12 och 13 §§ beräknas enligt 15 och 16 §§.

Om ett försäkringsfall har inträffat före det år då den försäkrade fyllde 18 år, får försäkringstiden i stället för vad som följer av 12 och 13 §§ beräknas enligt 15 §.

15 §

För en försäkrad som *är svensk medborgare* ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn ska dock inte tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år inte har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

För en försäkrad som *avses i 14 §* ska som försäkringstid räknas tiden från och med det år då han eller hon fyllde 16 år till och med det år då han eller hon fyller 64 år. Hänsyn ska dock inte tas till tid då den försäkrade efter fyllda 16 år inte har uppfyllt förutsättningarna för tillgodoräknande av försäkringstid enligt 6–11 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2014.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 29 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken ska upphöra att gälla vid utgången av februari 2014.

Följande myndigheter och organisationer har anmodats respektive erbjudits att lämna synpunkter på departementspromemoria Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (Ds 2013:62).

Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Malmö, Justitiekanslern, Migrationsverket, Skatteverket, Arbetsgivarverket, Universitets- och högskolerådet, Centrala studiestödsnämnden, Överklagandenämnden för studiestöd, Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens skolverk, Vetenskapsrådet, Ungdomsstyrelsen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Inspektionen för socialförsäkringen ISF, Pensionsmyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Tjänstemännens Centralorganisation TCO, Sveriges akademikers Centralorganisation SACO, Landsorganisationen i Sverige LO, Sveriges Förenade Studentkårer.

Därutöver har även Sveriges universitetslärarförbund kommit in med yttrande.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 februari 2014

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Billström, Adelsohn Liljeroth, Attefall, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Hatt, Ek, Löf, Svantesson

Föredragande: statsrådet Billström

Regeringen beslutar proposition 2013/14:153 Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
---------------------------	---	--

Lag om ändring i socialförsäkringsbalken

32011L0098

Lag om ändring i lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

32011L0098